

**PLÁN HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE
ŠARIŠSKÉ MICHAĽANY**

Šarišské Michaľany 2008

Obsah

Úvod

1. časť

- 1.1 Sociálno-ekonomická analýza a identifikácia možnosti jej rozvoja
- 1.2. Miera ekonomickej aktivity
- 1.3. Dôchodková situácia obyvateľstva
- 1.4. Evidovaní nezamestnaní
- 1.5. Vzdelanostná štruktúra
- 1.6. Zdravotné a sociálne služby
- 1.7. Stavebníctvo a bytová výstavba
- 1.8. Vývoj počtu a štruktúra podnikateľských subjektov
- 1.9. Analýza poľnohospodárstva a rozvoj vidieka
 - 1.9.1. Lesné hospodárstvo
 - 1.9.2. Rozvoj vidieka
- 1.10. Analýza stavu životného prostredia
 - 1.10.1. Vodovodná a kanalizačná sieť
 - 1.10.2. Odpadové hospodárstvo
- 1.11. Vybavenosť obce dopravnými a technickými vybaveniami
 - 1.11.1. Cestná infraštruktúra
 - 1.11.2. Energetika
 - 1.11.3. Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

2. časť

2. Strategická vízia
 - 2.1. Technická infraštruktúra
 - 2.2. Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry
 - 2.3. Zásobovanie obce energiou a úspora energie
 - 2.4. Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry

3. časť

3. Cestovný ruch
 - 3.1. Vybudovanie systému verejno-právnych partnerstiev
 - 3.2. Osveta , výchova a vzdelávanie
 - 3.3. Rozvíjať vidiecky turizmus
 - 3.4. Zlepšenie podmienok pre rozvoj MSP v oblasti služieb CR
 - 3.5. Zachovať kultúrno-historické dedičstvo
 - 3.6. Skvalitniť informačný a orientačný systém
 - 3.7. Rozvoj cezhraničnej spolupráce

4. časť

4. Podpora a rozvoj podnikania
 - 4.1. Stabilita a rozvoj existujúcich výrobných kapacít
 - 4.2. Optimalizácia obecnej štruktúry
 - 4.3. Vybudovanie a rozvoj dopravnej infraštruktúry
 - 4.4. Dobudovanie a rozvoj inžinierskych sietí
 - 4.5. Rozvoj telekomunikačných sietí
 - 4.6. Efektívne umiestňovanie
 - 4.7. Posilňovanie sociálneho kapitálu

5. časť

5. Poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj
 - 5.1. Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF
 - 5.2. Podpora dynamického rozvoja prvovýroby

- 5.3. Ochrana PPF
- 5.4. Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore
- 5.5. Zalesňovanie poľnohospodárskych ťažko prístupných pôd
- 5.6. Podpora pri ozdravných opatrení v lesoch
- 5.7. Podpora rozvoja poľovníckej turistiky ako súčasť rozvoja vidieka
- 5.8. Stabilizácia a zlepšenie obhospodarovania poľovných revírov

6. časť

- 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo
- 6.1. Zvýšenie kvality sociálnych služieb
- 6.2. Dosaiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie

7. časť

- 7. Životné prostredie
- 7.1. Ochrana a racionálne využívanie vôd
- 7.2. Minimalizácia vzniku odpadov
- 7.3. Ochrana racionálne využívanie pôd
- 7.4. Ochrana ovzdušia
- 7.5. Enviromentálna osвета, výchova a vzdelávanie

8. časť

- 8. Vzdelávanie a školstvo
- 8.1. Rozvoj vzdelávania
- 8.2. Zvýšenie vzdelanostnej úrovne

9. časť

- 9. Výstavba

10. časť

- 10. Rámec opatrení vlády
- 10.1. Oblasť legislatívy
- 10.2. Oblasť podporných programov pre rozvoj podnikania
- 10.3. Program podpory rozvoja cestovného ruchu v SR
- 10.4. Program štátnej pomoci na rozvoj okresov s vysokou mierou nezamestnanosti

Záver

ÚVOD

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je základný programový a výkonný dokument, spracovaný za účelom riešenia súčasných závažných ekonomických a sociálnych problémov za efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu - ekonomického, prírodného i demografického. Je strednodobým strategickým dokumentom .

Obec je súčasťou Prešovského kraja, ktorý je prioritným regiónom na základe uznesenia vlády SR č.923/1999 a na základe trvale nepriaznivých ekonomických výsledkov.

Sú to predovšetkým:

- nízka úroveň hrubého domáceho produktu, ktorý v prepočet na jedného obyvateľa zaostáva za priemerom v SR,
- miera nezamestnanosti,
- výrazná disproporcía v regióne,
- výrazné zaostávanie technickej infraštruktúry.

Zámerom Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce /ďalej len Plán rozvoja/ je navrhnúť systematickú a funkčnú trvalú rozvojovú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce pri využití vnútorných finančných zdrojov a podporných prostriedkov EÚ. Má logickú štruktúru, keď na základe vykonanej analýzy formuluje ciele a stratégiu ďalšieho rozvoja obce.

Plán rozvoja obce pozostáva z nasledujúcich častí:

- sociálno-ekonomickej analýzy obce a identifikácie možností rozvoja formou súhrnnej analýzy,
- stratégiu rozvoja jej priorít a opatrení potrebných na ich naplnenie,
- finančného zabezpečenia,
- organizačného zabezpečenia realizácie Plánu rozvoja obce.

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socioekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého až kritického stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehľbovaniu jestvujúcich problémov s termínom realizácie v rokoch 2008 až 2013. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu vnútorných potenciálov v obci a na podporu ich dlhodobého rozvoja až do roku 2020.

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú vnútorné /štátne a súkromné/ a zdroje EÚ.

Z analýzy sociálno-ekonomickej situácie obce vyplynuli nasledovné rozhodujúce silné stránky:

- výhodná geografická poloha obce v rámci regiónu Prešov a Prešovského kraja,
- veľmi dobré prírodné podmienky, kultúrne pamiatky pre rozvoj cestovného ruchu, vidieckej turistiky a agroturistiky,
- kvalitný poľnohospodársky a lesný pôdny fond v prevážnej časti obce pre pestovanie klasických plodín a drevín, rozvoj poľnohospodárskej a lesníckej výroby,
- priaznivá demografická štruktúra obyvateľstva, vyjadrená v podiele v predproduktívnej a produktívnej zložky, i vo výške prirodzeného prírastku obyvateľstva,
- kvalifikovaná pracovná sila vyhovujúca súčasnej úrovni hospodárstva v obci,
- zdroje drevnej hmoty,
- voľné plochy pre rozvoj priemyslu a zavádzanie nových výrobných odborov, výstavba IBV, zón oddychu, športový areál
- kladný prístup predstaviteľov samosprávy, štátnej správy, tretieho sektora k rozvojovým aktivitám v obci.

Určujúcimi slabými stránkami obce sú:

- vysoká miera obecných disparít medzi vyspelejšími a problémovými obcami s nízkym stupňom ekonomického rozvojového potenciálu,
- nedostatočná mikroekonomická adaptácia obce na podmienky trhového hospodárstva,
- zaostávajúca technická infraštruktúra najmä vybudovanie kanalizačnej siete, napojenie obyvateľov na vodovodnú a kanalizačnú sieť s cieľom zlepšenia ich kvality života i životného prostredia,
- nevyhovujúca kvalita cestnej siete obecného i štátneho významu,
- nedostatok voľných finančných zdrojov pre rozvoj výroby a jej modernizáciu,
- odchod kvalifikovaných zdrojov pracovných síl do vyspelejších regiónov, najmä do zahraničia ako dôsledok chýbajúcej pracovnej príležitosti a nízkej ceny práce,
- miera nezamestnanosti s podielom dlhodobo evidovaných nezamestnaných,
- zlý stav životného prostredia v dôsledku nedokončenej infraštruktúra (kanalizačná sieť) a prehustenej dopravy na štátnej ceste .

V dôsledku závažných slabých stránok a nedostatočného akceleračného vplyvu silných stránok na sociálno-ekonomický rozvoj, obec nie je schopná vlastnými silami riešiť výrazné problémy a pre realizáciu hlavného cieľa i rozvojovej stratégie je potrebná pomoc štátu i EÚ.

Vychádzajúc zo záverov analýzy sociálno-ekonomickej situácie dlhodobým cieľom rozvoja obce je harmonický vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj územia, využitím hospodárskeho, demografického a prírodného potenciálu obce. Hlavným cieľom je postupne zabezpečiť rast obce s cieľom dosiahnuť úroveň ostatných vyspelejších obcí Slovenska.

Plnením hlavného cieľa sa dosiahne rozvoj ekonomického potenciálu a ľudských zdrojov, ktoré sú podmienkou pre zastavenie a postupné znižovanie vysokej miery nezamestnanosti v obci a odstránenie existujúcich disparít.

Realizáciou opatrení, ktoré sú rozpracované v strategickej časti materiálu, konkrétnych projektov, ako aj súvisiacich kľúčových aktivít sa zabezpečí najmä :

A: v oblasti ekonomického rastu

- zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce,
- rozvoj malého stredného podnikania,
- zvýšenie konkurencie schopnosti,
- zvyšovanie produktívneho potenciálu.

B: v oblasti zamestnanosti

- zvýšenie zamestnanosti medziročne o 2 % vytváraním efektívnych pracovných miest v súlade s požiadavkami trhu práce, čím sa dosiahne zníženie nezamestnanosti v obci.

C: v oblasti zlepšenia vybavenosti obce a životného prostredia

- vybudovanie chýbajúcej infraštruktúry na úroveň porovnateľnú s priemerom v SR, výstavba dopravnej infraštruktúry,
- rozvoj sociálnej infraštruktúry a tretieho sektora v súlade s trendom EÚ,
- rozvoj podnikateľského prostredia a súvisiacej infraštruktúry,
- rozvoj cestovného ruchu.

D: v oblasti rastu životnej úrovne

- zlepšenie dôchodkovej situácie občanov v obci,
- zlepšenie kvality života obyvateľov obce,
- rozvoj ľudských zdrojov.

Plán rozvoja obce bol spracovaný na základe poznatkov regionálnych odborníkov a miestnych autorít, ktorí najlepšie poznajú problémy, potreby a rozvojové potenciály obce. Spôsob spracovania umožnil všetkým zainteresovaným partnerom vysokú mieru spoluúčasti na programovej stratégii sociálno-ekonomického rozvoja obce.

Tento plán bude prínosom pre rozvoj odborných kapacít v záujme efektívneho absorbovania domácich prostriedkov ako aj prostriedkov poskytnutých v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Na Plán rozvoja obce budú nadväzovať konkrétne projekty, ktorých realizáciou sa dosiahne naplnenie vytýčených cieľov. Výber projektov podľa štatútu bude zabezpečovať regionálny riadiaci a monitorovací výbor v súlade s kritériami a strategickými cieľmi regiónu Východ.

1. SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA A IDENTIFIKÁCIA MOŽNOSTI JEJ ROZVOJA

1.1. Popis obce a základné geografické údaje

Obec Šarišské Michaľany leží v údolí doliny rieky Torysa v nadmorskej výške 328 m pod zrúcaninou Šarišského hradu, ktorý leží v nadmorskej výške 570 m. Rozloha katastra je 990 ha.

Najstaršie osídlenie tejto oblasti začalo už v 5. tisícročí p.n.l. (prví roľníci). Túto skutočnosť dokumentujú archeologické nálezy z lokality Fedelemka. Význačným náleziskom je aj lokalita Nad Imunou a Ostrovany, kde sa našli stopy osídlenia z doby bronzovej, mladšej doby rímskej a obdobia sťahovania národov. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1248. Obec vznikla pri kostole sv. Michala. Po tomto patrónovi má aj pomenovanie. V písomnostiach sa uvádza od r. 1248 ako Szent Mihaly, 1773 Mihalyany, 1786 Mihalane, 1920 Michaľany, 1927 Michaľany nad Torysou a od roku 1960 má obec názov Šarišské Michaľany. Do roku 1403 patrila obec hradnému panstvu Šariš. V 16. storočí patrila zemanom Darholcovcom a Rakaczayovcom. Títo zemanovia tu dali v roku 1585 postaviť kúriu, ktorá bola neskôr prebudovaná na renesančný kaštieľ. Súčasťou kaštieľa je baroková kaplnka, pristavaná počas barokovej prestavby v roku 1736. Pôvodný románsky kostol sv. Michala pochádzal z 11. - 12. storočia.

1.2. Obyvateľstvo – miera ekonomickej aktivity

V rámci Prešovského kraja sa územie radí k obciam s vyšším počtom obyvateľstva, počet obyvateľov má veľmi mierny rastúci charakter.

V obci stagnuje rozvoj bytového fondu, malého a stredného podnikania, aktivity v oblasti cestovného ruchu nie sú doposiaľ prínosom rozvoja. Rozhodujúcim faktorom ekonomickej prosperity územia s ohľadom na historické atraktivity bude rozvoj malého stredného podnikania, rozvoj poľnohospodárstva, služieb a cestovného ruchu. Tieto aktivity sú podmienené vybudovaním, resp. dobudovaním technickej infraštruktúry a masívnej podpore vidieckej rekreácie a turizmu.

V súčasnej dobe žije v obci2 760 obyvateľov.

Počet detí od 0 - do 14 rokov.....	636
Počet žien	1 406
Počet obyvateľov odchádzajúcich za prácou.....	865
Počet pracujúcich vo verejnom sektore	112
Počet pracujúcich v súkromnom sektore	1 007

Veková štruktúra obyvateľstva obce sa za posledné roky veľmi nemení, i keď je nepatrný nárast v prospech starších vekových kategórií. Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie, ale v tomto prípade to nie je problém najbližších rokov. Ekonomická štruktúra obyvateľstva aj v priebehu roka sa mení vzhľadom na migráciu za prácou nie len v rámci republiky, ale odchodom aj do zahraničia.

1.3. Dôchodková situácia obyvateľstva

Mesačný priemer peňažných príjmov na člena domácnosti sa znížili v roku 2006 o 11 % oproti predchádzajúcemu roku.

1.4. Evidovaní nezamestnaní

Z vývoja počtu evidovaných nezamestnaných vyplýva, že v celej obci má stagnujúci trend. Nezamestnanosť bola spôsobená prepúšťaním v kľúčovom podniku obce IMUNA Šarišské Michaľany, ktorá zamestnávala na začiatku 90 - tých rokov takmer 70 % produktívnej populácie obce. Nové pracovné miesta sa vytvárajú postupne a prevažná väčšina obyvateľstva pracuje v okolitých mestách. Krach spoločnosti spôsobil prudký nárast nezamestnanosti v obci a väčšina obyvateľstva sa ocitla bez zamestnania. Medziročne sa počet evidovaných nezamestnaných nezvyšuje a kolíše v rozpätí 15 až 18 %. Štruktúra nezamestnaných je nepriaznivá, 68 % z celkového počtu predstavujú dlhodobozamestnaní viac ako jeden rok, nezamestnaní do jedného roka predstavujú 32 %. Z celkového počtu nezamestnaných je 88 % evidovaných úradom práce. Štruktúra nezamestnaných z hľadiska vzdelania je nasledovná:

základné vzdelanie	29 %
stredoškolské vzdelanie	67 %
vysokoškolské vzdelanie	4 %

1.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Vzdelanostnú úroveň a schopnosť uplatnenia na trhu práce je možné ovplyvniť cieľenými rekvalifikačnými programami.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce je nasledovná:

základné vzdelanie	15 %
stredoškolské vzdelanie	53 %
vysokoškolské vzdelanie	13 %
žiaci a študenti	19 %

1.6. Zdravotné a sociálne služby

Zdravotnícka starostlivosť pre občanov je poskytovaná formou primárnej, sekundárnej a následnej zdravotníckej starostlivosti v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach v obci Šarišské Michaľany, Poliklinike Sabinov a FNŠP Prešov. V obci priamo pôsobí všeobecný lekár, detský lekár a zubný lekár.

Stav v zdravotníctve stagnuje. Vybavenosť zdravotníckych zariadení je priemerná. V obci je zriadená lekáreň, zásobovanie liekmi je dostačujúce, ceny liekov však často presahujú možnosti kúpy liekov aj nevyhnutných. Obec poskytuje sociálne služby vyplývajúce zo zákona.

V obci nie je azylový dom ani dom opatrovateľskej starostlivosti. Na území obce pôsobí detský domov Slon, ktorý nie je v pôsobnosti obce. Momentálne je v ňom umiestnených asi 30 detí.

1.7. Stavebníctvo a bytová výstavba

Stavebné firmy v regióne majú možnosť čerpať stavebných odborníkov pre výstavbu ciest, výrobných objektov i bytov. Vzhľadom k poklesu investičnej výstavby však časť stavebných kapacít je nevyužitých, o čom svedčí aj výrazný pokles objemu stavebnej výroby a zánik resp. nepriaznivá ekonomická situácia stavebných firiem. Mnoho stavebných firiem pôsobí len formou dodávania pracovníkov na stavby v iných častiach Slovenska alebo v zahraničí. S rastom investícií aj do východných regiónov Slovenska je možné očakávať rast investičných príležitostí aj v tomto odvetví.

Transformácia národného hospodárstva na trhovú ekonomiku sa prejavila aj vo financovaní rozvoja bývania a výstavbe rodinných domov v obci. Individuálna bytová výstavba má v obci rastúci trend a je značný dopyt po pozemkoch a nehnuteľnostiach. Výhodou obce je jej poloha medzi krajským mestom Prešov a okresným mestom Sabinov, pričom vzdialenosti do týchto miest sú minimálne a obec môže ťažiť s trendu sťahovania sa niektorých vrstiev obyvateľstva na vidiek. Obec zrealizovala výstavbu bytového domu s 20 obecnými bytovými jednotkami a v roku 2008 plánuje dokončiť bytový dom s 29 bytovými jednotkami.

V súčasnosti je v riešenom území evidovaných celkom 489 stavieb. V obci je vybudovaný kostol, kaplnka, MŠ, ZŠ, farský úrad a kaštieľ, v ktorom je sídlo Obecného úradu.

Pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby je nutná kompletná vybavenosť technickou infraštruktúrou a zároveň aj celková vybavenosť obce. Zámerom obce je rozšíriť možnosti na výstavbu IBV a je potrebné v rámci intravilánu zabezpečiť vhodné miesta na realizáciu týchto zámerov.

1.8. Vývoj počtu a štruktúra podnikateľských subjektov

Na území obce sú podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri a živnostenskom registri. Z hľadiska zoskupenia právnych foriem najväčšie zastúpenie majú živnostníci v oblasti služieb. Na území obce však pôsobia desiatky fyzických a právnických subjektov v rôznych predmetoch podnikania.

Najvýznamnejšie podnikateľské subjekty sú:

Grafika Slovakia, a.s. Šarišské Michal'any

výroba keramických, porcelánových a ozdobných predmetov pre domácnosť, kresliarske práce

Imuna Pharm, a.s. Šarišské Michal'any

farmaceutická výroba ,výroba liekov, krvné deriváty v rozsahu zber plazmy, tablety, infúzne roztoky, roztoky pre hemodialýzu, očkovacie látky, diagnostické prípravky, živné pôdy, dietetické prípravky, veľkodistribúcia liekov a zdravotníckych pomôcok , skladovanie, preprava a zásobovanie v SR registrovaných hromadne vyrábaných liekov, liečiv, pomocných látok a schválených zdravotníckych pomôcok

JANYTRANS, s.r.o. Šarišské Michal'any

nákladná cestná doprava

H + EKO, spol. s r.o. Košice, prevádzka Šarišské Michal'any

recyklačné stredisko, podnikanie v oblasti nakladania s odpadmi

1.9. Analýza poľnohospodárstva a rozvoj vidieka

Obec leží v mierne členitom území. Celková výmera katastra 990 ha, z toho zastavaná plocha predstavuje výmeru 130 ha. V obci pôsobia 6 samostatne hospodáriaci roľníci zaoberajúci sa živočíšnou alebo rastlinnou výrobou.

1.9.1. Lesné hospodárstvo

V katastrálnom území obce sa nachádza zmiešaný les, ktorý zväčša tvoria buky a hraby, z ihličnanov predovšetkým smrek a borovice. V tomto lese je však potrebné hospodáriť tak, aby sa predovšetkým zlepšovala jeho ochranná funkcia. Les, ktorý sa nachádza na území katastra obce je štátnym majetkom a je v súčasnosti spravovaný lesnou spoločnosťou.

1.9.2. Rozvoj vidieka

Obec leží v údolí rieky Torysa na južnom úpätí Čergovského pohoria v nadmorskej výške 328 m pod Šarišským hradom, ktorý je dominantou obce a leží vo výške 570 m. Nachádza sa 13 km severovýchodne od krajského mesta Prešov a 4 km od okresného mesta Sabinov.

V obci prevláda vidiecke osídlenie. Vidiecke prostredie patrí medzi územie, ktoré si vyžaduje osobitnú ochranu a starostlivosť, pretože doterajší vývoj životných podmienok viedol k degradácii tejto časti sídelnej štruktúry. Obec a obyvateľstvo, ktoré žije na tomto území predstavuje podstatný potenciál duchovného a hmotného bohatstva spoločnosti, ktorý má zmysel práve v tomto prostredí. Obec je prevážne monoštruktúralne orientovaná. Tradičné remeslá tu nie sú, služby nie sú dostatočne rozvinuté. Rozvoju obce je potrebné venovať pozornosť vzhľadom k jej polohe a osídleniu. Obec má veľmi dobré, nie plne využité možnosti pre rozvoj. Jej veľkou šancou je rozvoj malého a stredného podnikania, vytváranie mini priemyselných parkov, rozvoj cestovného ruchu, vidieckej turistiky, agroturistiky, založenej na miestnych špecifikách, kultúrnom a prírodnom dedičstve. Ich realizáciou sa podmieni možnosť využitia miestnej pracovnej sily.

Zvýšenú starostlivosť je potrebné venovať ochrane životného prostredia pre zachovanie historických pamiatok obce a jej príťažlivosť pre turistov. Pozornosť je potrebné venovať zabráneniu vzniku čiernych skládok a rozvoju agroturistiky z hľadiska krajnotvornej funkcie obce.

Odporúčané návrhy

Vzhľad obce je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktorý ovplyvňuje dojem turistu a zanecháva príjemný alebo negatívny zážitok. Preto je potrebné skrášľovať a udržiavať čistotu verejných priestranstiev.

1.10. Analýza stavu životného prostredia

1.10.1. Vodovodná a kanalizačná sieť

V obci je potrebné dobudovať kanalizačnú sieť. Vodovod je dnes dostupný pre 100 % obyvateľstva obce. Kanalizácia je dokončená na 70% a v najbližších rokoch je potrebné zamerať sa v investíciách na jej dobudovanie, pričom je možné na financovanie využiť zdroje z EÚ a štátneho rozpočtu SR.

Je potrebné ďalej venovať zvýšenú pozornosť ochrane prírody, ktorá so sprievodnou drevitou a bylinnou vegetáciou tvorí významný koridor regionálneho významu viazaný na hodnotnú a druhovú vzácnu živočíšnu i rastlinnú zložku. Prípadné plánované zásahy do biokoridoru hlavne pri úprave potoka je potrebné vopred konzultovať s PBaH. Koryto Torysy je zregulované, ale predstavuje pre obec určité riziko. Protipovodňové opatrenia boli zrealizované ešte štátnym podnikom IMUNA, ale ukázali sa v posledných rokoch ako nedostatočné. Je potrebné dobudovať ochranný val smerom k lávke do obce Ostrovany a upraviť breh Torysy na oboch stranách .

1.10.2. Odpadové hospodárstvo

Obec zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu mimo katastrálne územie obce. Taktiež je zabezpečený separovaný zber odpadu.

1.11. Vybavenosť obce dopravnými a technickými vybaveniami

1.11.1. Cestná infraštruktúra

Železničná doprava

Obcou prechádza železnica, z ktorej je možné dostať sa do krajského mesta Prešov a taktiež do Poľska a je možné sa priamo pripojiť na hlavný železničný ťah Košice – Bratislava.

Cestá doprava

Miestne komunikácie sú v celkovej dĺžke 7,7 km o šírke od 5 do 7,5 m. Správu a údržbu zabezpečuje obec z vlastných prostriedkov. Časť ciest je v dobrom technickom stave, časť ciest, hlavne tam, kde nie je dobudovaná kanalizácia je v zlom stave. Je potrebné rekonštruovať miestne cesty o celkovej dĺžke asi 2,8 km.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nepriaznivé klimatické a morfológické podmienky s celoslovenským priemerom zvyšujú finančnú náročnosť opráv a údržby cestných telies. Obec pretína štátna cesta I/68-kat. B1-C11,5 stredom obce smerom na Sabinov, Starú Ľubovňu a okrajovo štátna cesta III/54311 smerom na obec Ostrovany. Na tieto cesty je napojený dopravný systém obce.

Slovenská správa ciest – Investičná výstavba a Správa ciest Košice pripravuje preložku štátnej cesty I/68 Sabinov. Predpokladaný odklon je pred obcou Šarišské Michaľany (na tzv. Michaľanskej hure). Trasa prechádza severovýchodným smerom (za objektami bývalého JRD), pokračuje v smere za miestnu časť Orkucany.

1.11.2. Energetika

Elektrifikácia v obci je na požadovanej úrovni a však nie sú vytvorené rezervy.

Obec potrebuje elektrifikovať športový areál a záhradky pri Toryse samostatným napojením – prípojkou VN.

Rodinné domy sú vykurované z vlastných domových kotolní na spaľovanie plynu, alternatívne aj na tuhé palivo, bytové domy obecnou plynovou kotolňou alebo samostatným vykurovaním. Obec je plne plynofikovaná.

1.11.3. Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Telekomunikačné služby zabezpečujú Slovenské telekomunikácie. Sú dostupné na celom území obce. V obci je vybudovaný miestny rozhlas, ktorý je ovládaný z rozhlasovej ústredne v objekte Obecného úradu. V roku 2007 bola časť rekonštruovaná, dokončenie je plánované v roku 2008. V obci je prístupný internet prostredníctvom ST a iných prevádzkovateľov, v budove ZŠ je zriadená internetová miestnosť pre verejnosť.

2. STRATEGICKÁ VÍZIA

2.1. Technická infraštruktúra

Rozvoj dopravy

Opatrenia:

- dbať na ochranné a manipulačné pásma ciest,
- výhľadové pamätať na vybavenie ciest propagačným materiálom pre turizmus,
- sledovať a vytipovať prednostné požiadavky na údržbu ciest,
- vybudovanie parkoviska so zachytávačmi ropných látok ,
- vybudovanie chodníkov v obci po zrealizovaní chýbajúcej infraštruktúry, opravy a spevnenie obecných stok,
- výstavba miestnych komunikácií k navrhovanej IBV a stavbám,
- zabezpečenie trvalo udržiavateľnej mobility a zlepšenie životného prostredia v obci,
- zvýšenie bezpečnosti dopravy.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie pracovných príležitostí pri budovaní infraštruktúry i rozšírenie možností pre miestnych podnikateľov,
- zníženie prepravných časov,
- zníženie dopravnej nehodovosti a jej dôsledkov,
- zníženie miery zdravotných rizík obyvateľov a ich dôsledkov,
- zvýšenie podielu cestovného ruchu, sektoru dopravy a prepravy,
- zvýšenie mobility obyvateľstva a turistov.

2.2. Rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry

Opatrenia:

- zlepšenie vybavenosti technickou infraštruktúrou na úrovni štandardu EÚ a tým zvýšenie atraktivity územia i pre podnikateľskú sféru a návštevníkov,
- dobudovanie kanalizačnej a vodohospodárskej infraštruktúry v obci,
- zlepšenie kvality podzemných i povrchových vôd a zníženie potenciálneho ohrozenia vôd,
- zníženie rizika povodní a ich možných následkov,
- regulácia Torysy pozdĺž jej toku cez obec,

- úprava dažďovej kanalizácie v celej obci.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie podmienok pre ekonomickú stabilizáciu rozvoja obce,
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie a cestovný ruch,
- znižovanie znečistenia podzemných a povrchových vôd,
- vytvorenie pracovných príležitostí pri budovaní infraštruktúry,
- zníženie potencionálnych následkov povodní.

2.3. Zásobovanie obce energiou a úspora energie

Opatrenia:

- znižovanie spotreby energie a zvyšovanie účinností energie,
- vybudovanie elektrických sietí k navrhovanej IBV,
- posilnenie vedenia a vybudovanie nových TS podľa potreby,
- znižovanie strát a zvyšovanie spoľahlivostí sietí,
- informovať obyvateľov o úsporách energie,

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie vybavenosti obce, efektívne využitie investícií pre rozvoj obce,
- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie a cestovný ruch,

2.4. Rozvoj telekomunikačnej infraštruktúry

Opatrenia:

- zabezpečenie komunikačných potrieb obce /rekonštrukcia miestneho rozhlasu a estetické rozloženie v obci/,
- kvalitná ponuka telekomunikačných, hlasových a dátových služieb pre spojenie vnútroštátne i zahraničné,
- rozšírenie pokrytia,
- zabezpečenie dostupnosti internetu na verejných staniciach s kvalitným pripojením, zavedenie moderných informačných technológií,

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie atraktivity obce pre podnikanie, cestovný ruch a investorov, vyššia účinnosť propagácie a reklamy,
- rozvoj obchodovania, vytvorenie nových pracovných príležitostí,
- zapojenie podnikateľského, neziskového sektoru a občanov do riešenia obce,
- zlepšenie vybavenosti obce.

3. CESTOVNÝ RUCH, KULTÚRA , ŠPORT A VONKAJŠIE VZŤAHY

Strategické ciele:

Vybudovať a rozvinúť odvetvie cestovného ruchu v štruktúre regionálneho hospodárstva so zameraním na zvyšovanie konkurencie schopností, sociálno-ekonomických príležitostí, rastu životnej úrovne a dosiahnutie kompatibility systému cestovného ruchu s krajinami EÚ. Vytvoriť podmienky pre rast kvalifikácie ľudských zdrojov v cestovnom ruchu s dôrazom na kvalitu služieb a budovanie imidžu obce. Vybudovať a rozvíjať infraštruktúru cestovného ruchu s potrebami obce v súlade s regiónom so zameraním na kvalitatívny a kvantitatívny rozvoj zariadení cestovného ruchu a ich základných a doplnkových služieb.

Priestorovou dominantou obce , ktorá sa uplatňuje v jej krajinnom obraze je rímsko-katolícky kostol, ktorý je súčasťou centra obce s verejnou zeleňou.

Na verejných priestoroch vybudovať zónu relaxu:

- vybudovanie detského ihriska,
- vybudovanie altánkov, ohnísk.

Vybudovanie ďalších tenisových kurtov.

V zimnom období plochu využiť ako klzisko.

Vybudovanie turistických a cykloturistických trás a v zimnom období bežecké trate a ich napojenie už na existujúce trasy a prepojenie na mikroregión Horná Torysa.

V katastri obce usadenie informačných tabulí s vyznačením týchto trás, zón oddychu, športového areálu, kultúrno-informačného centra, reštauračných zariadení, kultúrnych pamiatok a mapou regiónu. Udržiavanie a rozvoj kultúrnych akcií v obci pre občanov, ale aj turistov.

Potreba rozvoja činnosti v turistickom odbore a základnej rekreačnej telesnej výchovy.

V riešenom území sa nachádzajú kultúrne pamiatky zapísané v ústrednom zozname kultúrnych pamiatok SR a to kostol sv. Michala a kaštieľ. Z hľadiska archeológie Archeologický ústav SAV neeviduje v obci pamiatkovo chránenú lokalitu, na ktorú by sa musel viazať zákaz stavebnej činnosti.

Opis produktu

Riešené územie obce je charakteristické členitou zástavbou. Daným stupňom úrovne turistickej infraštruktúry vytvára podmienky pre podstatne dynamickejší rozvoj cestovného ruchu.

Pri navrhovaní produktov cestovného ruchu uplatňovaných v riešenom území, je potrebné vychádzať predovšetkým z jeho geomorfologického charakteru, z klimatických podmienok a z jeho daností.

Vychádzajúc z ÚPN-VÚC Prešovského kraja, aktivity cestovného ruchu z hľadiska koncepcného sú zamerané predovšetkým na:

Rekreačný pobyt v prírode

- šport a rekreácia pri vode

Poznávací turizmus

- spoznávanie prírodných krás a atraktivít a kultúrneho dedičstva

Vidiecky turizmus

- využívanie chalupárstva, individuálnych chát a prenajímanie lôžok v rázovitom vidieckom osídlení, a vidiecka turistika.

Riešené územie obce má predpoklady predovšetkým na prvé dve uvedené možnosti využívania svojho územia.

Obec a jej okolie môžu osloviť rôzne skupiny odberateľov (návštevníkov). Svojim rozvojom a využitím daností, môžu značne zvýšiť turistický potenciál riešeného územia.

Je potrebné sa zamerať na zvyšovanie príťažlivosti riešeného územia prostredníctvom kvalitných tradičných i netradičných ponúk, ktoré vychádzajú z podmienok a tradícií riešeného územia. Je možné rozvíjať rodinné dovolenky, ekologické dovolenky, zimné dovolenky, letné športy, turistiku, spoznávanie kultúrnohistorických hodnôt, bežecké lyžovanie a na lyžiarsku turistiku.

Veľmi významnú úlohu v rozvoji cestovného ruchu zohráva estetické prostredie. Preto estetizácia obce (autobusové prístrešky, vykášanie voľných priestranstiev (napr. pri turistických informačných zariadeniach), okolia verejných budov, okolia miestnych komunikácií a pod. musí byť súčasťou rozvojového programu obce pre cestovný ruch. Podobne je tomu aj s informovaním turistu a navádzaním do jednotlivých častí obce, či k pozoruhodnostiam, alebo k dôležitým turistickým lokalitám (zóny oddychu, športoviská, letná rekreácia spojená so športom, kultúrou a turistikou, zimná rekreácia spojená s lyžovaním , informácie, významná historická zaujímavosť a pod.) a významným miestam (obecný úrad, hrad, kaštieľ, reštauračné zariadenia a pod.). Preto je potrebné vytvoriť jednotný informačný systém, ktorý bude zahŕňať:

- systém označenia jednotlivých častí obce, resp. dôležitých častí obce (zóny oddychu, rekreačné centrum, kultúrne pamiatky, a pod.),
- systém označenia dôležitých verejných budov (obecný úrad, kostol, ubytovacie, reštauračné a pohostinské zariadenia
- systém označenia existujúcich zaujímavostí.

Turistické produkty ako dôležitý marketingový nástroj je možné úspešne vytvárať na základe existencie základných atribútov, predovšetkým je to dobrá technická a turistická infraštruktúra, spoľahlivý turistický informačný systém, koncepcia rozvoja cestovného ruchu v obci.

Nasledujúca časť kapitoly je zameraná na zhodnotenie, návrh a doporučenia produktov realizovateľných v riešenom území s využitím v letnom i zimnom období a s celoročným využitím. Riešené územie je územím vhodným pre celoročné využitie v cestovnom ruchu. Jeho ponuka pre dlhšie, ale i pre kratšie pobyty nie je dostatočná. Preto je nevyhnutné zvýšiť kvalitu, zaujímavosť i pestrosť turistickej ponuky, pritom je potrebné vychádzať z danosti územia. V ďalšej časti kapitoly navrhujeme niekoľko produktov, ktoré využívajú danosti riešeného územia. Z nich by si mala obec vybrať 4 až 5 ako prioritné a ďalšie vytvárať ako doplňujúce, podporujúce prioritné produkty.

Jednotlivé produkty navrhujeme v ďalšej časti tejto kapitoly rozdeliť podľa využiteľnosti na produkty

- celoročného charakteru,
- pre zimné obdobie,

- pre letné obdobie.

Celoročné aktivity, flexibilita

Vidiecka rekreácia

- dovolenka a rekreácia na podhorskom vidieku, vidiecka turistika - celoročný produkt v spojení s viacerými formami turistiky.

Táto forma trávenia dovolenky a voľného času je čoraz viac vyhľadávanejšou domácimi i zahraničnými turistami, najmä ľuďmi z rušného a znečisteného mestského prostredia. Túto formu rekreácie obľubujú predovšetkým rodiny s deťmi, preto zariadenia tohto typu odporúčame vybavovať nenáročnými zariadeniami pre aktivity detí, skvalitňovať podmienky pre aktívny pobyt rodín v riešenom území, skrášľovať životné prostredie obce a pod.

Samotný pobyt na vidieku je pre určité cieľové skupiny turistov žiadaným a veľmi obľúbeným. Vidiek im ponúka iný pohľad na život, poskytuje im možnosť prežiť mnoho zážitkov, stáva sa pre nich zdrojom nielen oddychu a rekreácie, ale veľakrát aj zdrojom inšpirácie. Aj preto má vidiecka turistika značné predpoklady stať sa jedným z najdôležitejších rozvojových prvkov obcí .

Riešené územie má pre túto funkciu vhodné predpoklady, predovšetkým sa jedná

- o využitie rozsiahlych lokalít v katastrálnom území,
- o možnosť ubytovania návštevníkov v rodinných domoch.

Odporúčania a návrhy

Vzhľad obce je jedným z najvýznamnejších faktorov, ktorý ovplyvňuje dojem turistu a zanecháva príjemný alebo negatívny zážitok. Upravené záhrady, udržiavané fasády objektov s ich okolím vyvolávajú u turistu už pri prvom kontakte s obcou príjemný pocit, ktorý môže mať kladný vplyv na jeho dĺžku pobytu, frekvenciu pobytov v obci či odporúčenia známym. Toto je veľmi účinná reklama. Preto sa odporúča:

- skrášľovať a udržiavať čistotu verejných priestranstiev
- zo strany obce vytvoriť motivačné podmienky pre skrášľovanie súkromných zariadení a priestranstiev
- na vybraných miestach v hlavných turistických častiach vytvoriť jednoduché komplexy pre detské hry a aktivity.

Rehabilitácia, regenerácia - preventívno-liečebné pobyty

V súčasnosti sa zintenzívňuje preventívna starostlivosť o zdravie organizovaním preventívno-liečebných pobytov v lokalitách vhodných pre takéto pobyty. To znamená, v lokalitách s vhodným ekologickým prostredím, s potrebnou infraštruktúrou, s primeranou ponukou služieb. Za predpokladu zabezpečenia týchto podmienok, obec má predpoklady pre rozvoj tejto ponuky. Aj z pohľadu zdravotníckych poisťovní je prevencia vítaná a finančne zabezpečovaná. Preventívne a liečebné pobyty sa zameriavajú predovšetkým na detského pacienta.

História obce

Tento produkt môže byť pri dobrom marketingu veľmi významným rozvojovým prvkom cestovného ruchu v riešenom území.

Na základe samotných historických faktov možno usudzovať, že obec existovala už v 13. storočí. Využiť históriu kostola.

Navrhujeme:

- využiť históriu obce na výraznejšie zviditeľnenie, spropagovanie a zatraktívnenie riešeného územia,
- na základe zmapovania, sprístupnenia a označenia existujúcich dôkazov histórie obce, vytvoriť špecifický produkt s prezentáciou,
- zároveň vytvoriť špeciálne trasy pre peších turistov, cykloturistov a mototuristov (s ich vyznačením), ktoré by návštevníka viedli a informovali o histórii obce a okolia,
- dokumentáciu, predmety, poprípade zariadenia menších rozmerov doporučujeme sústrediť na jedno miesto v interiéri, poprípade aj v exteriéri.

Odporúčania a návrhy

- vytvoriť podmienky pre prezentáciu histórie obce, a to v interiéri, prípadne v exteriéri (napr. tkáčstvo, kováčstvo, košíkarstvo, čipkárstvo, výrobky zo šúpolia, vyšívanie, rezbárstvo,) zriadiť predaj upomienkových predmetov s tematikou, napr. košíkov, výrobkov z dreva, čipkárskych predmetov, tkaných kobercov, a pod. (riešiť samostatným projektom),
- vytvoriť a osadiť systém označenia historicky zaujímavých prvkov histórie obce (informačné panely) - s následným vytvorením informačnej brožúry s mapkou; vytvoriť náučnú trasu zameranú na históriu obce a okolia pre peších turistov, cykloturistov a mototuristov; spracovať samostatný projekt a odborné vyznačiť buď ako miestne značkované trasy alebo ako náučné značkované trasy; v záujmovom území sú tieto historické prvky vhodné na turistické a náučné využitie,

Hipoturistika (kone)

Jazda na koni, jazda na saniach a povoze ťahaných konským záprahom by mala byť nielen atrakciou, ale aj súčasťou poznávania obce, jej zaujímavostí. Hipoturistika je obľúbenou a značne sa rozvíjajúcou formou turistiky na Slovensku.

Poznávanie regiónu, zábava a náhradný program

Cieľom je obohatiť ponuku pre dovolenkujúcich hostí o zábavu a vyplnenie voľného času, aj počas nepriaznivého počasia a súčasne upozorniť na zaujímavosti, možnosti a prednosti riešeného územia v spojení s blízkym okolím. Odporúča sa, aby boli v dovolenkových centrách ponúkané poznávacie, náučné prehliadky a vychádzky s odborným sprievodcom. Takýmto odborným spôsobom sa dovolenkujúci hostia oboznámia s územím (história, príroda, tradície, lesníctvo, atraktivity, život na vidieku, vyspelosť ľudí žijúcich a tvoriacich na tomto území) a rozšíria sa ich poznatky k rôznym témam. Ponuky k tematickým sprevádzaným prehliadkam by mali byť koordinované a spoločne organizované so susednými obcami a rekreačnými strediskami.

Ako veľmi potrebné sa javí doplnenie ponúk o možnosti

- večernej zábavy,
- premietanie diapozitívov s prednáškou o obci, o faune a flóre, a to aj v jazyku najviac navštevujúcich zahraničných hostí,
- premietanie náučných videofilmov (fauna a flóra, história mikroregiónu a pod.), videofilmov letnej, resp. zimnej ponuky s cieľom prípadného budúceho letného pobytu,
- prístup k internetu a ďalšie podobné činnosti.

Zimné obdobie

Hlavnými aktivitami zimnej ponuky v riešenom území sú vychádzky do zimnej prírody, bežecké lyžiarske trate a sánkárske trate. Ponuka pre rekreačné a turistické využitie v zimnom období je v riešenom území nedostatočne kvantitatívne a kvalitatívne rozvinutá. Podmienky, ktoré sú v riešenom území k dispozícii, je potrebné v krátkom čase primerane zhodnotiť a využiť pre zdynamizovanie cestovného ruchu. Pri ich rozvoji je potrebné rátať s ich možným celoročným využívaním. Zimné športoviská sú vystavené v silnej konkurencii v porovnaní so zabezahanými zimnými dovolenkovými strediskami nielen v blízkom zahraničí, ale aj na Slovensku. Tie majú obsahovo širšiu a kvalitnejšiu ponuku, rozvinutejšiu infraštruktúru. Riešené územie môže oproti konkurentom ponúknuť služby v nižších cenových reláciách. Túto skutočnosť je treba mať na zreteli.

Návrh produktov, podporujúcich rozvoj cestovného ruchu v zimnom období na riešenom území:

Lyžovanie

Z pohľadu dovolenkára je lyžovanie najatraktívnejšou formou trávenia dovolenky v zime. Ako je konštatované vyššie, v zimnom období v riešenom území nie sú dobré podmienky.

Klimatické, geomorfologické podmienky a neexistujúca infraštruktúra pre zimné športy nevytvárajú v záujmovej lokalite veľmi dobré predpoklady pre rozvoj zimných športov ako komplexného produktu cestovného ruchu. Ten zahŕňa - bežecké lyžovanie (rekreačné), lyžiarsku turistiku, snowboard, sánkovanie.

Lyžiarska turistika - putovanie zasneženou krajinou

Putovanie na bežkách po zasneženej krajine a jej spoznávanie, si získava čoraz viac prívržencov. Lyžiarska turistika pozná viaceré formy, napríklad vychádzky na bežkách v blízkom okolí pobytu (strojovo upravené trate), jedno alebo viacdňové náročnejšie výlety na lyžiach po neupravených trasách (spravidla po značených chodníkoch pre pešiu turistiku alebo cykloturistiku) alebo hviezdicové putovanie na lyžiach. V riešenom území sú pre lyžiarsku turistiku vhodné klimatické, geomorfologické podmienky.

Verejné športové súťaže

- beh na lyžiach, diaľkový pochod pre deti, dospelých, pre rodiny. Súťaže plnia funkciu nielen porovnávanía sa, ale aj sociálnu funkciu, funkciu zábavy

Karneval na klzisku

Formou zábavy s prvkami súťaživosti vytvoriť u turistov prostredie pre prežitie príjemných zážitkov. Turisti preoblečení za masku jazdia na miernom svahu a "jury" hodnotí masky podľa viacerých kritérií, napr. námet, vzhľad, vtipnosť, umelecký dojem počas jazdy a pod. Zvláštne čaro má karneval pri umelom osvetlení.

Adrenalínové športové aktivity

Vytvoriť ponuku pre fyzicky i psychicky náročné aktivity s komplexným zabezpečením podmienok pre ich uskutočnenie. Napríklad nájdenie pokladu po prekonaní daných prekážok a vzdialeností, bežeckých lyžiach alebo snežniciach s limitovaným časom.

Letné obdobie

V súčasnej ponuke sú v letnom období k dispozícii dobré predpoklady pre:

- pešiu turistiku,
- čiastočne cykloturistiku,
- jazdu na koni (povoze),

a to tak pre samostatné produkty, ako aj na ich kombináciu v ponuke. Odporúča sa tieto predpoklady v krátkom čase ďalej vybudovať.

- možnosti pre cykloturistiku,
- podmienky pre možnosť spoznávať históriu riešeného územia,
- podmienky pre jazdu na koni (povoze ťahanom koňmi),
- podmienky pre ďalšie voľnočasové aktivity, napr. minigolf, vzdelávacie akcie, pestovanie záľub, detské ihrisko.

V ďalšej časti tejto kapitoly uvádzame návrh niekoľkých typov produktov, ktoré je možné v riešenom území uplatniť. Uvádzané produkty vychádzajú z daností a podmienok v riešenom území, pričom sa poukazuje na možnosti rozvíjania, rozšírenia ponuky a jej význam, na obohatenie územia o potrebné vybavenie pre pokrytie potrieb turistov.

Dovolenky pre rodiny

Predpokladom pre rodinné dovolenky, tzn. pre rodiny prevažne s malými alebo školopovinnými deťmi sú vhodné zariadenia prispôsobené deťom. K nim patria dovolenkové ubytovacie zariadenia pre rodiny, v riešenom území sú vhodné najmä dovolenkové (rekreačné) domy a chaty. V obci zatiaľ nie je využívané ubytovanie na súkromí v existujúcom obývanom domovom fonde. Dôležitú úlohu pri tomto druhu dovolenky zohrávajú zariadenia pre voľné chvíle a ihriská pre deti. V riešenom území môžu byť veľmi atraktívne zariadenia a ihriská vo voľnej prírode, pieskoviská, vo väčších zariadeniach zriadené herne so zodpovedajúcim vybavením a miestnosť s televízorom pre deti a programovou ponukou aj v ich rodnom jazyku (navrhujeme poľský, maďarský, nemecký, anglický). V ubytovacích zariadeniach typu hotel, penzión a u ostatných prenajímateľov ubytovacích zariadení by malo byť dostatočné množstvo hier pre deti, v stravovacích zariadeniach majú byť v ponuke detské jedlá

uvedené v jedálnom lístku, detský jedálenský kútik s detským nábytkom.

Zelená pre zdravie

Dovolenkové pobyty pre klientov všetkých vekových kategórii, ktorých cieľom je upevnenie zdravia, podľa možností pod dohľadom odborného lekára s usmernením k pravidelnej starostlivosti o zdravie a k správnym stravovacím návykom. Dôležitým prvkom je pohyb na čerstvom vzduchu v estetickom a prírodnom prostredí. Riešené územie má veľmi dobré predpoklady pre takéto pobyty.

Na bicykli za spoznávaním a zdravím

Produkt je zameraný na kombináciu poznávania s rekreačným využívaním bicykla. Pre jeho uplatňovanie v ponuke je potrebné vybudovať sieť značkovaných cyklotrás, označiť zaujímavosti riešeného územia ležiace na trasách, vydať lokálnu mapku resp. zabezpečiť zakomponovanie cyklotrás do cykloturistickej mapy, vytvoriť návrhy cyklotúr s východiskom z riešeného územia a vydať vo forme brožúry a iné.

Pestovanie záľub

Dnešný turista sa oveľa viac ako v minulosti snaží využiť voľný čas aj na vzdelávanie. Veľmi obľúbené sú krátkodobé kurzy jazykov, fotografovania, maľovania, ručných prác, hubárčenia, rybolov, poľovníctvo. Rovnako rastie obľuba cestovania na miesta späté s hobby. Ako vhodnú aktivitu tohto charakteru odporúčujeme napríklad usporadúvanie 5 až 6 denných kurzov maľovania krajínok pre začínajúcich maliarov alebo amatérov, kurzy práce s drevom (vyrezávanie drobných úžitkových predmetov), kurz tkania kobercov, jazykové kurzy a pod. Pre účastníkov musí byť zabezpečené ubytovanie, stravovanie, možnosti rekreačných a športových aktivít, regenerácia, doplnkový poznávací program.

Animačné programy

Tento produkt je vysoko variabilný a maximálne sa prispôsobuje požiadavkám zákazníka. Podľa jeho želaní sa mu pripraví návrh programu, ktorý sa následne pripomienkuje, upravuje a odsúhlasuje. Tieto programy tvoria vhodný doplnok k pobytom vybraných cieľových skupín. Umožňujú aktívne trávenie voľného času a vytvárajú priestor pre dosiahnutie zážitkov. Základnú ponuku tvoria detské animačné programy, animačné programy spojené s návštevou regionálnych atrakcií, kultúrne a zábavné programy. V rámci programov je možné zabezpečiť sprievodcovské služby.

Organizovanie fakultatívnych výletov

Umožňuje dosiahnutie rovnakého efektu ako pri animačných programoch. Podľa požiadaviek zákazníka sa zabezpečujú výlety do okolia. Bežnú ponuku tvoria výlety do zaujímavých častí a využitím náučných chodníkov, historických miest a lokalít.

Turistická a športová infraštruktúra

- futbalové ihrisko
- stolný tenis
- turistický informačný panel
- tenisový kurt

Iné (turistické pozoruhodnosti, historické pamiatky):

- Šarišský hrad
- kostol
- kaštieľ a kaplnka s parkom

Návrh rozvoja

Navrhované aktivity so zameraním na posilnenie nadregionálneho významu sídla (poznávací turizmus, vidiecka turistika):

- celková urbanizácia obce - spracovanie ÚPD,
- informačné stredisko, predaj suvenírov, internet,
- riešenie IBV,
- vybudovanie ubytovacieho zariadenia
- vybudovanie nenáročných zariadení pre rekreačno-športové vyžitie návštevníkov (detské ihrisko, veľké šachy, basketbalový kôš a pod.) pri ubytovacích zariadeniach,
- poľovníctvo,
- podpora nových foriem vidieckej turistiky (hipoturistika - jazda na koni)
- dobudovanie informačného systému.

Infraštruktúra rekreácie a športu

Spokojnosť návštevníka - dovolenkára je priamo úmerná kvalite, kvantite a pestrosti ponúkaných možností poznávania, rekreácie, zábavy, ubytovania, stravovania i ochoty a srdečnosti ľudí poskytujúcich rôzne služby. Infraštruktúra rekreácie je jednou zo základných súčastí súkolia cestovného ruchu. Jej rôznorodosť, zaujímavosť a kvalita v značnej miere ovplyvňuje rozvoj cestovného ruchu. Existujúca infraštruktúra rekreácie a športu využiteľná pre návštevníkov riešeného územia nezodpovedá potrebám dostatočného uspokojovania ich potrieb i záujmu. Avšak z hľadiska možností, ktoré riešené územie má, je pre vytvorenie, rozšírenie primeranej infraštruktúry pre tieto aktivity dostatočný priestor. Teda ak chceme dosiahnuť zvýšenie návštevnosti a primeranú dĺžku pobytu návštevníka - dovolenkára v riešenom území, nevyhnutným opatrením je rozšírenie, skvalitnenie a pestrosť ponuky pre rekreáciu a šport, ktorá je prepojená s turistickou infraštruktúrou a supraštruktúrou. Nevyhnutnosťou je, aby plánovanie infraštruktúry rekreácie a športu bolo systémové, prispôsobené podmienkam daného územia, odborne spracované a aby následná jej realizácia bola uskutočnená odbornými organizáciami.

Súčasnú infraštruktúru rekreácie a športu na území obce z hľadiska zámerov v rozvoji cestovného ruchu a z hľadiska možnosti, danosti riešeného územia môžeme charakterizovať ako nedostatočne kvantitatívne a kvalitatívne rozvinutú, nezodpovedajúcu potrebám a požiadavkám súčasného návštevníka.

Infraštruktúra pre cykloturistiku

Cykloturistika je dravo sa rozmáhajúcou formou turistiky, obľúbenou dovolenkovou rekreačno-športovou aktivitou a čoraz viac aj prostriedkom poznávania. Preto je potrebné tento trend akceptovať a vytvárať primerané podmienky pre využívanie bicykla ako prostriedku spoznávania nielen krás prírody, ale aj histórie a života v regióne, ako prostriedku aktívneho pohybu a rekreácie v prostredí riešeného územia.

Odporúčania a návrhy

- vytvoriť samostatný produkt, napríklad s marketingovým názvom "Na bicykli za spoznávaním a zdravím"; k tomu je nevyhnutné rozšíriť ponuku o značené cyklotrasy v riešenom území; pre tento účel využívať existujúce štátne cesty, miestne a účelové komunikácie s cieľom prezentácie prírody, historických zaujímavostí a života na vidieku v riešenom území; zaujímavosti v jednotlivých častiach obce, ktorými prechádzajú cyklotrasy označiť informačnými tabuľami (spoločne pre pešiu, cyklo, moto turistiky) niektoré zaujímavosti podľa možností sprístupniť;
- navrhujeme vyznačiť tieto cyklotrasy s návaznosťou na existujúce resp. plánované cyklotrasy v regióne a okolí, tým vytvoriť možnosti vytvorenia okruhov.

Územie katastra obce ponúka mnoho ďalších možností pre túto aktivitu, ich prípadné využívanie je podmienené vývojom a rozvojom cestovného ruchu v obci.

Výhody navrhovaných trás:

- slabá premávka, nenáročný profil, pekné prostredie, poznávanie prírody, histórie, života v obci.

Infraštruktúra športových zariadení

V riešenom území je infraštruktúra športových zariadení zúžená na jedno futbalové ihrisko, tenisový kurt a stolnotenisovú herňu. Futbalové ihrisko je v dobrom technickom stave a využíva sa len na prípravu a súťažné zápasy miestneho futbalového družstva. Z uvedeného vyplýva, že ponuka plôch na aktívne využívanie voľného času je v záujmovom území nedostatočná.

Ďalej sa v obci existujú športové zariadenia interiérového typu - posilňovňa a fitness.

Odporúčania a návrhy

- v rámci zámeru obce využiť voľné plochy na zrealizovanie už navrhnutých zámerov,
- umožniť využívanie futbalového ihriska i pre účely cestovného ruchu, napr. organizovaním verejných súťaží pre turistov a návštevníkov obce, minifutbalového turnaja a pod.

Náväznosť riešenia

Rôznorodé ponuky prírodných krás a kultúrnych pamiatok sú predpokladom pre tvorbu a realizáciu nových turistických produktov s možnosťou uplatnenia sa na trhu cestovného ruchu.

Urbanistická štúdia

Základná urbanistická koncepcia, funkčné využitie a priestorové usporiadanie plôch vychádza zo zásad rozboru územného rozvoja VÚC Prešovského kraja, zhodnotenia súčasného stavu a požiadaviek i priorít samosprávy obce. Koncepcia urbanistického riešenia ďalej vychádza z prírodných a technických podmienok, doterajšieho vývoja územia, z hlavných cieľov riešenia pri zohľadnení obmedzujúcich faktorov trvalého charakteru.

Urbanistický návrh je zameraný na tieto hlavné ciele:

návrhy spojené s posilnením významu obce v cestovnom ruchu:

- efektívne využitie a návrh nových zariadení CR (ubytovanie, stravovanie, doplnkové služby pre turistov)
- doplnenie základnej vybavenosti v jednotlivých územných častiach obce
- riešenie rozvoja obce z hľadiska bývania
- rozvoj nových foriem turistiky (agroturistika, hipoturistika, ekoturistika),
- vybudovanie športových a rekreačných zariadení, dobudovanie doplnkovej infraštruktúry pre cestovný ruch,
- vybudovanie turistickej infraštruktúry (rozšírenie siete značených turistických trás),
- zachovanie a ochrana kultúrneho dedičstva - zachovanie ľudových zvykov, krojov a tradičných remesiel, ľudovej architektúry,
- využitie existujúceho domového (bytového fondu), v súčasnosti nevyužívaného pre rekreačné využitie (ubytovanie v súkromí, chalupárstvo, malé penzióny, turistické ubytovne),
- navrhované aktivity pre zlepšenie krajinného obrazu (príťažlivosti) krajiny
- skrášľovanie obce, estetizácia verejných priestranstiev

Priorita riešenia

Vzhľadom na hodnoty riešeného územia bude prioritou riešenia urýchlené spracovanie a schválenie územného plánu.

Schválený územný plán obce je jediným záväzným dokumentom, ktorý zrozumiteľným a právne čistým spôsobom definuje podmienky pre realizáciu a koordináciu záujmov v území, ale zároveň poskytuje právne záruky i istoty všetkým užívateľom územia. Len pri koncepcnom riešení územia ako celku je možné zabezpečiť ochranu kultúrno - historického a prírodného potenciálu tohoto priestoru, zároveň pripraviť územno-technické podmienky pre jeho rozvoj a prosperitu. Nevyhnutnou podmienkou pri tvorbe územného plánu bolo zainteresovanie čo najširšej odbornej a laickej verejnosti a podnikateľských subjektov.

Regulatívy

Obec Šarišské Michaľany vydáva na zabezpečenie rozvoja obce tieto regulatívy:

1. Funkcia zóny v štruktúre osídlenia

Obec Šarišské Michaľany považovať funkčné a územné za samostatný urbanistický celok s najsilnejšie zastúpenými zónami obytnou a výrobnou

2. Funkčné regulatívy

2.1 Centrálné priestory

- za centrálny priestor obce považovať územie medzi nákupným strediskom a kostolom a priestor pri kaštieli

2.2 Funkcia bývania

Obytné objekty realizovať formou:

monofunkčných rodinných domov so záhradou

polyfunkčných rodinných domov pre bývanie a obchodno-obslužnú funkciu

polyfunkčných rodinných domov pre bývanie a hygienických nezávadnú výrobu

2.3 Občianska vybavenosť

- základnú školu ponechať v jestvujúcom areáli, v prípade zrušenia detského domova v obci využiť areál detského domova pre zariadenia na sociálne účely
- detské ihrisko situovať v lokalite Hliník
- materskú školu ponechať v jestvujúcom areáli, rekonštruovať
- nové obchodné zariadenia a zariadenia služieb realizovať v monofunkčných objektoch v centre obce pri nákupnom stredisku a v terajšom zdravotnom stredisku, alebo v polyfunkčných domoch
- jestvujúcu občiansku vybavenosť zachovať
- v kaštieli ponechať obecný úrad,
- zdravotné stredisko a lekáreň premiestniť do nového objektu pri nákupnom stredisku
- nevýrobné služby hygienicky nezávadného charakteru /napr. holičstvo, kaderníctvo, krajčírstvo, opravovne a pod./ a komerčnú vybavenosť situovať do priestorov nákupného strediska a terajšieho zdravotného strediska po jeho premiestnení do novo navrhovaného objektu, ďalej do polyfunkčných priestorov rodinných domov a služieb
- výrobné služby a výrobu situovať do areálu bývalého hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva a areálu Imuna
- jestvujúce telovýchovné zariadenie okrem ihriska pre loptové hry pri nákupnom stredisku zachovať, nové ihriská situovať do areálu „Hliník“

2.4 Rekreačia a športy

- pozdĺž Torysy vybudovať peší a cyklistický chodník s prepojením na Ostrovanský park
- nové športové plochy vybudovať v areáli Hliník

2.5 Výroba a skladové hospodárstvo

- jestvujúce výrobné areály plošné nerozširovať
- nová plocha pre hygienicky nezávadnú výrobu, alebo výrobné služby situovať za areál firmy ROXER a do areálu bývalého hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho družstva

- prevádzku Liehoškrobu plynofikovať, alebo ju nahradiť inou hygienicky nezávadnou prevádzkou

2.6 Zeleň

- zachovať resp. dosadbou doplniť kontinuálnu brehovú zeleň pozdĺž rieky Torysy
- udržiavať, resp. doplniť parkovú zeleň v areáli kaštieľa a na cintoríne
- vytvoriť nové plochy verejnej zelene s parkovou úpravou v lokalite „Za múrom“ a pred farou
- okolo areálu IMUNY dosadiť zeleň, plochy využívať na náhradnú výsadbu
- dosadiť zeleň pozdĺž potoka pod lesíkom, zákaz výrubu zelene v lokalite vyhradenej pre drobnochov
- svahy priekopy na ulici SNP zatrávniť a dosadiť tu okrasnú zeleň
- priestranstvo pri pekárni na Komenského ulici zatrávniť a dosadiť okrasnú zeleň
- v priestore medzi štrbinovou nádržou a mostíkom cez Torysu do Ostrovan dosadiť sprievodnú zeleň Torysy
- udržiavať chránené lípy na starom cintoríne, plochu parkovo upraviť
- v obci doplniť zeleň a topole postupne nahradiť vhodnejšími domácimi druhmi zelene
- dosadiť izolačnú zeleň na sídlisku, pri škole a nad cintorínom
- v močaristej pôde v areáli školy doplniť zeleň o vlhkomilné dreviny
- v chovateľskej lokalite Pod lesíkom dosadiť stromovú zeleň, do školy izolovať lokalitu aj krovitou etážou, odpad hnojovky zachytávať do záchytných jímok

3. Ekologické limity a limity ochrany prírody

- doplniť brehové porasty v plochách navrhovaných lokálnych biokoridorov, najmä vrbou, jelšou, z existujúcich príľahlých brehových porastov. Ide najmä o plochy vedľa potokov medzi hlavnou cestou a ochranným pásmom vodného zdroja na východnej a západnej hranici katastra
- zatrávniť a vysadiť remízky 10 až 15 od hlavnej cesty v páse širokom cca 5 m v území eróziou pôdy pri hranici s k.ú. Orkucany
- v zastavanom území obce vysadiť zelený vegetačný pás medzi základnou školou a hospodárskym dvorom bývalého družstva z neopadavých vždy zelených druhov ihličnatých drevín
- veľké hony ornej pôdy rozparcelovať na menšie podľa vypracovaného projektu pozemkových úprav
- likvidovať živelné skládky TKO, v Hliníku okrem ihrísk vysadiť bohatú zeleň najmä pri ceste
- kontrolovať ťažbu štrku a piesku, zabrániť živeľnej ťažbe
- stĺpy VN vedení s vodorovným usporiadaním vodičov opariť násadcami proti sadaniu vtáctva
- nové trasy VN vedení neviest' šikmo cez brehové porasty
- nezávažnosť mokriny (genofondové plochy – pri základnej škole, pri železničnej trati)
- odpadom, nelikvidovať ich za účelom zväčšenia plochy záhradiek
- odpad likvidovať nasledovne:
 - rozšíriť zber o ďalšie využiteľné druhotné suroviny /textil a ďalšie/

- druhotné suroviny finálne spracovávať (papier, drevené piliny, staré pneumatiky, škvára, nemrznúce zmesi a p.)
- zabezpečiť triedený zber nebezpečného odpadu s odbornou likvidáciou
- vo výrobných zariadeniach zabezpečiť separáciu odpadov. Na druhotné suroviny odpredávať, papier, sklo, odpadové fólie, obaly a nádoby z plastov bez obsahu škodlivín, drevený odpad. Organický hygienický nezávadný odpad kompostovať a obilie – liehovarnícke výpadky z liehovaru skrmovať hovädzím dobytkom
- vybudovať celo obecnú kanalizáciu pre Šarišské Michaľany s trojstupňovým čistením
- od 1.1.1999 sú všetky stredné a veľké zdroje znečistenia ovzdušia povinné dodržiavať emisné limity znečisťujúcich látok dané NV SR č. 92/1996 Z. z.

V riešenom území rešpektovať nasledovnú kostru ekologickej stability:

- regionálne biocentrum Giraš
- regionálny hydrický biokoridor Torysa
- regionálny hydrický biokoridor Veľký potok
- genofondové plochy pri železnici a pri škole
- lokálny biokoridor – potok na hranici s katastrálnym územím so Sabinovom
- lokálny biokoridor - potok tečúci východnou hranicou zastavaného územia obce
- zachovať obhospodarovanie pôdy, s rešpektovaním pokynov uvedených v podkladoch pre vypracovanie pozemkových úprav v katastrálnom území Šarišské Michaľany

4. Priestorové a kompozičné limity

- za kompozičnú os obce považovať Prešovskú a Sabinovskú cestu a ulicu Kapitána Nálepku
- pri dostavbe a prestavbe obce dodržiavať stavebné čiary v zmysle grafickej časti
- výškové zónovanie pri prestavbe a dostavbe prispôbiť okolitej zástavbe
- pri novostavbách a rekonštrukciách objektov používať šikmé strechy
- objekty samostatne stojacích rodinných domov orientovať štítom do ulice, dvojdomy orientovať odkvapom do ulice
- mierku objektov občianskeho vybavenia prispôbiť zástavbe
- pod OP VN vedení nerealizovať žiadane stavby vrátane drobných stavieb a oplotení

5. Regulačné prvky funkčného a priestorového usporiadania územia

Lokality rodinných domov

- pri všetkých novostavbách a rekonštrukciách rodinných domov realizovať šikmú strechu (sedlovú, alebo stanovú). Pri samostatne stojacích rodinných domoch objekty orientovať štítom do ulice, pri dvoj domoch odkvapom do ulice.

Regulačné prvky pre všetky navrhované lokality bývania, preluky a asanačné prestavby:

- ak rodinné domy vytvárajú medzi sebou voľný priestor, vzdialenosť medzi nimi má byť 10 m, nesmie však byť menšia ako 7 m
- v mimoriadne stiesnených podmienkach môže stavebný úrad znížiť túto vzdialenosť na 4m, ak v žiadnej s protiľahlých častí stien sú okná obytných miestností

- vzdialenosť rodinných domov vytvárajúcich medzi sebou voľný priestor, nesmie byť od hraníc spoločných pozemkov menšia, ako 3 m. Pokiaľ by rozmery stavebného pozemku znemožňovali účelné dispozičné riešenie stavby rodinného domu, môže stavebný úrad znížiť vzdialenosť od spoločnej hranice pozemkov až na 2 m.
- vzdialenosti sa merajú na najkratšej spojnici medzi vonkajšími povrchmi obvodových stien, prípadne od vonkajších hrán vstupov, balkónov, terás, loggií a pod.
- na stavebných pozemkoch môžu byť umiestnené aj stavby, ktoré plnia doplnkovú funkciu rodinných domov, prípadne drobné a jednoduché stavby slúžiace pre podnikateľskú činnosť, ak nemožno túto funkciu zabezpečiť priamo v rodinnom dome. Uvedené stavby musia spĺňať podmienky vyhlášky č. 83/1976 Z.z. a požiadavky osobitných predpisov, najmä hygienických, požiarnych a bezpečnostných. Tieto stavby sa umiestňujú tak, aby nenarušovali rodinný dom a nezhoršovali kvalitu životného prostredia
- lokalitu pre drobnochov pri základnej škole územne nerozširovať, v lokalite zachytávať tekuté exkrementy, objekty pre chov esteticky upraviť, nezmenšovať plochy porastov
- stavby pre chov drobného zverstva umiestňovať na pozemkoch rodinných domov,
- pri všetkých rekonštrukciách a novostavbách bytových domov navrhujeme použiť šikmú strechu s využitím takto vzniknutých priestorov na podkrovné byty

6. Dopravné regulatívy

- rezervovať plochu pre preložku cesty I/68 v kategórii S – 11,5/80 v polohe súbežnej so železničnou traťou Prešov – Plaveč, ktorá naväzuje na navrhovanú alternatívu preložky cez mesto Sabinov
- rezervovať plochu pre preložku prístupovej cesty k IMUNE (výhľadovo cestu III. triedy) s mimoúrovňovým križovaním hlavnej železničnej trate
- urobiť smerovú korekciu cesty I/68 pri vstupe do obce smerom od Prešova vyrovnávacím oblúkom R=700m
- pozdĺž cesty I/68 medzi kostolom a nákupným strediskom vybudovať jednostranný chodník s min. šírkou 2,0 m
- postupne vybudovať nové prístupové komunikácie verejného záujmu pre miestne obslužné a prístupové komunikácie ponechať medzi parcelami uličný priestor s minimálnou šírkou 10 m
- zastávky SAD vybaviť samostatnými zastavovacími pruhmi a prístreškami precestujúcich, pri nákupnom stredisku oddeliť zastavovací pruh od komunikácie ostrovčekom
- na úseku statickej dopravy dobudovať potrebné plochy odstavných a parkovacích miest pri objektoch občianskeho vybavenia
- pri umiestňovaní podnikateľských aktivít do objektov rodinných domov zabezpečovať potrebný počet parkovacích státí na vlastnom pozemku
- pri sídlisku dobudovať voľné parkovacie plochy a garáže

7. Regulatívy technického vybavenia

7.1 Vodné hospodárstvo

- dobudovať kanalizáciu splaškovú kanalizáciu
- dažďové a prívalové vody z územia odvieť rigolmi pozdĺž miestnych komunikácií do Torysy

7.2 Zásobovanie elektrickou energiou

- na ulici Pod lesíkom zrekonštruovať vzdušnú NN sieť
- napájacie body TS 6 a TS 7 zlúčiť a situačne riešiť v murovanej transformačnej stanici
- v transformačnej stanici TS 8 zvýšiť výkon na 250 kVA
- vybudovať TS 9 (250 kVA) s nasledovným sekundárnym prepojením s TS 2 a TS 3
- vybudovať TS 10 (160 kVA)

7.3 Telekomunikačné, rádio komunikácie, diaľkové kábly

- telefonizácia obce zabezpečiť prostredníctvom metalických úložných káblov
- televízny a rádiový signál zabezpečiť vzdušným rozvodom koaxiálnych káblov rešpektovať trasy jestvujúcich diaľkových káblov

7.4 Zásobovanie teplom

- zásobovanie teplom v obci zabezpečovať na báze zemného plynu
- nové byty a občiansku vybavenosť na sídlisku napojiť na centrálnu kotolňu alebo zabezpečenie samostatným vykurovaním objektov vlastnou plynovou kotolňou
- v navrhovanej zástavbe rodinných domov vykurovanie a prípravu teplej vody zabezpečiť na báze zemného plynu

7.5 Zásobovanie plynom

- odber zemného plynu v navrhovaných lokalitách bývania a občianskej vybavenosti zabezpečiť STL a NTL miestnou rozvodnou sústavou
- odber zemného plynu zabezpečiť pre spaľovanie v jestvujúcej a navrhovaných zdrojoch tepla, prípravou tepelnej úžitkovej vody a varenie v domácnostiach a pre občiansku vybavenosť

8. Vymedzenie verejnoprospešných prác

Medzi verejnoprospešné stavby zaradiť objekty:

miestne komunikácie

úprava smerového vedenia cesty

cintorín

trafostanice

autobusové zastávky

chodníky

- ďalej medzi verejnoprospešné stavby zaradiť trasy a objekty VN vedení, vodovodu, kanalizácie, plynofikácie a telekomunikačných vedení.

- na uvedené stavby s celkovou plochou 33 140 m² sa vzťahuje zákon č. 262/1993 Zb. § 108 o verejnoprospešných stavbách.

9. Smerné regulatívy

Obyvateľstvo, bytový fond

- k návrhovému roku 2015 na území obce predpokladať nasledovný počet obyvateľov a bytov:

Počet obyvateľov : 3 200

Počet bytov : 902

- v návrhovom období postupne realizovať výstavbu rodinných domov v lokalite

Za múrom 70 RD

Za farou 12 RD

Za Roxerom 7RD

V prelukách 48RD

- celkove realizovať v obci 130 bytových jednotiek v rodinných domoch. Ďalšie bytové jednotky získať asanačnou prestavbou starých neobývaných objektov rodinných domov

- v bytových domoch realizovať 78 bytov, z toho 30 v strešných priestoroch jestvujúcich bytových domov a 48 v dvoch navrhovaných bytových domoch

3.1. Vybudovanie systému verejnoprávnych partnerstiev v oblasti cestovného ruchu na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni

Opatrenia:

- vybudovanie inštitucionálnej siete na podporu rozvoja domáceho a cestovného ruchu,
- vytvorenie inštitucionálneho rámca pre vzájomnú kooperáciu všetkých relevantných partnerov v oblasti cestovného ruchu /štátna správa, samospráva, okolité obce, tretí sektor, podnikateľská sféra a profesné združenia/,
- podpora rozvoja cezhraničnej a medzinárodnej spolupráce.

Predpokladané prínosy:

- vybudovaná sieť inštitúcií zameranej na podporu a propagáciu cestovného ruchu v obci,
- rozvinutá a účinná cezhraničná spolupráca, úspešné získavanie finančných prostriedkov v oblasti rozvoja miestneho cestovného ruchu.

3.2 Osveta, výchova a vzdelávanie v súlade s potrebami a trendmi rozvoja cestovného ruchu

Opatrenia:

- zvyšovanie povedomia, výchovy a vzdelanostnej úrovne obyvateľstva k cestovnému ruchu a jeho príležitostiam,
- vytvorenie kvalifikovanosti v oblasti cestovného ruchu.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie nových školiacich inštitúcií v oblasti cestovného ruchu,
- participácia obyvateľstva na skvalitňovanie cestovného ruchu, zvyšovanie životnej úrovne a zlepšovanie hospodársko-ekonomickej bilancie obce,
- odborne pripravený manažment – poskytovanie služieb v oblasti cestovného ruchu.

3.3 Rozvíjať vidiecky turizmus v kombinácii s agroturizmom vo väzbe na kultúrno-historický potenciál , tradície a zvyklosti

Opatrenia:

- zvyšovanie príťažlivosti vidieka ,
- podpora tvorby nových komplexných produktov cestovného ruchu /poľovníctvo, agroturistika a iné/,
- vytváranie imidžu konkrétnych lokalít a atraktivít,
- vybudovanie turistických , cykloturistických, sánkarských a bežeckých trás,
- využívanie grantových programov na rozvoj vidieckych oblastí,
- vybudovanie penziónov, zóny oddychu a stredísk pre letné a zimné športy.

Predpokladané výnosy:

- existencia špecifických produktov CR zameraných na agroturistiku , poľovníctvo,
- propagáciu historických, folklórnych a náboženských podujatí, zachovanie tradičných remesiel,
- zvýšený prísun turistov,
- príliv finančných prostriedkov do obce, jej zveľadovanie a budovanie atraktívneho povedomie pre trvalo udržateľný rozvoj cestovného ruchu v obci,
- tvorba pracovných príležitostí,
- využívanie grantových programov zameraný na rozvoj vidieckej oblasti agroturistiky.

3.4 Zlepšenie podmienok pre rozvoj MSP v oblasti služieb cestovného ruchu

Opatrenia:

- zabezpečenie jednotného prístupu k informáciám o možnostiach podpory MSP v cestovnom ruchu vrátane podporných programoch, predvstupových a štrukturálnych fondov,
- skvalitnenie propagácie obce vzáujme získavania investorov a prílevu turistov,
- zvýšenie informovanosti o podporných programoch MSP.

Predpokladané prínosy:

- ľahšia orientácia pre podnikateľov v oblasti podpory CR,
- príprava projektov a prílív finančných prostriedkov z grantových schém a podporných programov.

3.5 Zachovať kultúrno-historické dedičstvo

Opatrenia:

- ochrana a obnova pamiatkového fondu,
- podpora živej kultúry /folklór, ľudové remeslá, ochotnícke divadlo, literatúra, výtvarné umenie a iná kultúrno-záujmová činnosť,
- podpora CR v oblasti kultúry,
- iniciovanie vzniku informačného systému kultúry v spolupráci s RPIC a CPK.

Prínosy:

- zlepšenie technického stavu objektov zapísaných v zozname kultúrnych pamiatok,
- udržanie a rozvoj tradícií – folklór, ľudová tvorivosť a iné,
- zvýšenie úrovne poznania a budovania vzťahu k svojej obci,
- zlepšenie kvality života obyvateľstva, rozvoj kultúry v obci, zvýšenie atraktivity obce z pohľadu CR,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov o kultúrnych podujatiach,
- systematická propagácia k vylepšeniu imidžu obce.

3.6 Skvalitniť informačný a orientačný systém

Opatrenia:

- zvýšiť dostupnosť informácií o zaujímavostiach a atraktivitách služieb v obci,
- vybudovanie siete infraštruktúry turistických, cykloturistických, sánkarských a bežeckých trás.

Prínosy:

- existencia informačného systému zabezpečujúci veľmi rýchle, lacné a aktuálne služby pre turistov a návštevníkov obce zo všetkých oblastí súvisiaci s ich momentálnym pobytom, pohybom a potrebami.

3.7 Rozvoj cezhraničnej spolupráce

Opatrenia:

- rozvoj komunikačných spojov, modernizácia a výstavba základne pre CR za jej súčasného prispôsobovania sa k štandardom EÚ,
- rozvoj alternatívnej turistiky.

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie konkurencie schopnosti trhu,
- ekonomické prínosy – priame zdroje, nepriame zdroje,
- zlepšenie imidžu.

4. PODPORA A ROZVOJ PODNIKANIA

Strategické ciele:

Vytvorenie pozitívneho podnikateľského prostredia zosúladeného s prirodzenými danosťami a možnosťami obce a vývojovými trendmi. Znamená to zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom ekonomického rozvoja v oblasti služieb, poľnohospodárstve, cestovnom ruchu, agroturistike, stavebníctve a v iných hospodárskych odvetviach. Rozvoj ľudských zdrojov.

V danej situácii obec poskytuje rôzne pracovné príležitosti. Sú to pracovné miesta v ZŠ, MŠ, poľnohospodárstve, lesníctve, priemysle. Väčšina obyvateľov odchádza za prácou do Prešova alebo Sabinova. Obec ešte len hľadá možnosti a prostriedky na uskutočnenie plánovaných zámerov ako je rozšírenie podnikateľského súkromného sektora, podnikanie drobnej výroby v stavebníctve a v skladovom hospodárstve a to hlavne v prevádzkach, ktoré nekladú veľké priestorové požiadavky, nevyžadujú ochranné pásma a splňajú hygienické požiadavky na prašnosť a hlučnosť. Cieľom obce je vytvoriť podmienky ďalšieho rozvoja podnikania v obci ponukou miestnych plôch.

Špecifické ciele:

4.1 Stabilizácia a rozvoj existujúcich výrobných kapacít remeslá a poľnohospodárstvo a progresívne prispôsobovanie ich profilu vývojovým trendom

Opatrenia:

- zvýšenie využitia a vyťaženia existujúcich perspektívnych, výrobných kapacít,
- zvýšenie finalizácie výroby .

Predpokladané výnosy:

- stabilizácia existujúcej výrobnéj základne,
- udržanie zamestnanosti,
- príležitosť pre uplatnenie domácich odborníkov.

4.2 Optimalizácia obecnej štruktúry a kvality podnikateľských subjektov v oblasti výroby

Opatrenia:

- intenzívne využívanie podporných programov pre malé a stredné podnikanie,
- podpora a zvyšovanie úrovne podnikov .

Predpokladané výnosy:

- príchod zahraničných investícií k zvýšeniu efektivity a kvality výstupov podnikov,
- rozvoj efektívnejšieho systému podpory začínajúcim podnikateľom.

4.3 Vybudovanie a rozvoj dopravnej infraštruktúry

Opatrenia:

- dobudovanie miestnej komunikácie,
- vybudovanie infraštruktúry a ciest k novej IBV
- zabezpečenie adekvátneho technického stavu dopravnej infraštruktúry,
- vybudovanie chodníkov po dokončení infraštruktúry.

Predpokladané prínosy:

- zníženie nezamestnanosti,
- mobilita turistov a domácich obyvateľov,
- zníženie rizika nehodovosti.

4.4 Dobudovanie a rozvoj inžinierskych sietí

Opatrenia:

- výstavba nových inžinierskych sietí v novej IBV , strediskám cestovného ruchu a k športovému areálu.

Predpokladané prínosy:

- pripravenosť územia obce pre rozvoj podnikateľských aktivít v oblasti cestovného ruchu ale aj v poľnohospodárstve a priemysle.

4.5 Rozvoj telekomunikačných sietí

Opatrenia:

- dobudovanie a výstavba nových telekomunikačných sietí,
- modernizácia telekomunikačných sietí.

Predpokladané prínosy:

- priblíženie sa moderným zahraničným investorom a obchodným partnerom,
- zvýhodnenie a zatriktívnenie obce a jej podmienok pre podnikanie.

4.6 Efektívne umiestňovanie existujúcich nezamestnaných na trhu práce

Opatrenia:

- vytvorenie komplexného systému rekvalifikácie reagujúceho na aktuálne problémy trhu,
- vytvorenie efektívneho systému umiestňovania nezamestnaných na trhu práce v oblasti samozamestnávania,
- osвета v oblasti samozamestnávania.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie nezamestnanosti,
- znižovanie miery práce na trhu.

4.7 Posilňovanie sociálneho kapitálu

Opatrenie:

- podpora sociálnych infraštruktúr smerujúcich k zvyšovaniu kvality života,
- podpora využitia miestneho potenciálu na sociálno-ekonomický rozvoj /cestovný ruch , kultúra , prírodné zdroje a rozvoj MSP/.

Predpokladané prínosy:

- spôsobilosť obce úspešne implementovať programy rozvoja,
- možnosti využívania finančných prostriedkov z EÚ,
- konkurencia schopnosť pri využívaní miestneho potenciálu.

5. POĽNOHOSPODÁRSTVO, LESNÍCTVO A VIDIECKY ROZVOJ

Strategické ciele:

Dosiahnutie konkurencie schopnosti. Skvalitnenie životných podmienok obyvateľov s dôrazom na vytváranie zdravého životného prostredia. Zapojenie poľovníckeho združenia do projektov EÚ – zazverovanie, vytvorenie obory, ochrana lesa a pôdneho fondu, organizovanie poľovačiek a zapojenie sa do procesu zatraktívnenia obce. V spolupráci v mikroregióne oživiť poľnohospodárstvo.

Obec patrí do regiónu Horná Torysa, čo dáva možnosti k mnohým širším vzťahom. Poľnohospodárstvo v danom regióne hospodári vo veľmi sťažených podmienkach, pomocou pre rozvoj poľnohospodárstva je zmena dotačnej politiky štátu a využitie eurofondov.

Špecifické ciele:

5.1 Zabezpečenie racionálneho obrábania PPF / Poľnohospodársky pôdny fond/ so zohľadnením na vytvorenie trvalo udržateľnej sústavy hospodárenia

Opatrenia:

- zabezpečenie preverenia bonity pôdy z hľadiska výrobných konkurenčných schopností,
- vysporiadanie vlastníckych vzťahov s pôdou,
- zabezpečenie racionálneho PPF,
- návrh na racionálnu dotačnú politiku.

Predpokladané prínosy:

- racionálne využitie pôdy,
- odstránenie neefektívneho PPF,

5.2. Podpora dynamického rozvoja prvovýroby a spracovateľského priemyslu

Opatrenia:

- podpora modernizácie a technologickej inovácie prvovýroby,
- podpora zavedenia medzinárodných noriem kvality /ISO 9001 – normy EÚ/,
- podpora vzdelávania pracovníkov v agrosektore.

Predpokladané prínosy:

- zvýšenie produktivity práce a kvality potravín,
- dosiahnutie konkurenčných schopností a výrobných intenzít,
- znižovanie výrobných nákladov.

5.3 Ochrana PPF

Opatrenia:

- zvyšovanie ochrany PPF pred povodňami a záplavami,
- znižovanie znečistenia pôdy a vody z poľnohospodárskej výroby,
- znižovanie vodnej a veternej erózie.

Predpokladané prínosy:

- stabilizácia hospodárenia na pôde,
- zvýšenie ochrany majetku,
- zabezpečenie ekologickej čistoty a kvality životného prostredia,
- využívanie biokalov z ČOV.

5.4 Rozvoj turizmu a agroturizmu vo vidieckom priestore

Opatrenia:

- zvyšovanie vedomia vidieckeho obyvateľstva na využívanie existujúcich stavieb, budov na vidieku,
- zabezpečenie marketingu, propagácia vidieka – vidieckeho turizmu a agroturizmu,

- zabezpečenie dotačnej politiky štátu na budovanie agroturistických zariadení.

Predpokladané prínosy:

- efektívne využívanie vidieckej krajiny pre domácich a zahraničných hostí,
- zvyšovanie príjmov obyvateľov,
- stabilizácia osídlenia vidieka.

5.5 Zalesňovanie poľnohospodárskych ťažko prístupných pôd

Opatrenia:

- pozemky s ťažkým terénnym reliéfom /veľká svahovitosť/ začleniť do lesnej pôdy,
- vysporiadať hranice medzi PPF a LPF.

Predpokladané prínosy:

- definitívne vysporiadanie pozemkov medzi PPF a LPF,
- možnosť intenzívneho hospodárenia na lesnej pôde.

5.6 Podpora pri ozdravných opatrení v lesoch

Opatrenia:

- získanie finančných prostriedkov od štátu , z fondov EÚ na vápnenie, postrekov chorých porastov,
- výsadba poškodených lesných pôd – drevinami s požadovaným genofondom.

Predpokladané prínosy:

- bohaté lesné porasty, bohaté na lesné plody a huby, plné zdravej zveriny, vyhľadávané domácimi a zahraničnými turistami.

5.7 Podpora rozvoja poľovníckej turistiky ako súčasť rozvoja vidieka

Opatrenia:

- využívať granty pre rozvoj poľovníckeho združenia /vybudovanie obory, zazverovanie, ochrana lesného fondu, spolupráca v CR/,
- vytvorenie informačnej siete, propagačného materiálu pre domácich a zahraničných hostí,
- poskytovanie možnosti poľovačky v poľovnom revíry,
- nárast turistickej, poľovníckej verejnosti na vidieku,
- možnosti prílevu finančných prostriedkov na vidiek /ubytovanie, stravovanie za ostatné doplnkové služby/.

5.8 Stabilizácia a zlepšenie obhospodarovania poľovných revírov

Opatrenia:

- intenzívna starostlivosť o zdravotný stav zveriny v poľovnom revíri,
- dodržiavanie ročného povoleného odstrelu poľovnej zveriny,
- pravidelné zabezpečovanie objemových a jadrových krmovín na zimnú sezónu pre zverinu v poľovnom revíri.

Predpokladané prínosy:

- poľovný revír bude vyhľadávaný domácimi i zahraničnými poľovníkmi pre hojnosť poľovnej zveriny v jednotlivých poľovných revíroch.

6. SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategické ciele:

Vybudovanie funkčnej sociálnej a zdravotníckej siete a systém financovania. Príprava ľudských zdrojov v súlade s potrebami regiónu a zlepšenie zdravotného stavu populácie.
Vybudovať DSS a rozšíriť služby.

Špecifické ciele:

6.1 Zvýšenie kvality sociálnych služieb

Opatrenia:

- spracovanie štandardov kvality a finančnej náročnosti služieb.

Predpokladané prínosy:

- spokojnosť prijímateľov služieb.

6.2 Dosiahnutie aktívnej účasti na starostlivosti o zdravie

Opatrenia:

- zlepšiť prístup občana k informáciám o ochrane zdravia.

Predpokladané prínosy:

- prostredie podporujúce rozvíjanie zdravého životného štýlu občana.

7. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategické ciele:

Ochrana a skvalitňovanie životného prostredia. Vybudovanie vysokej kvality ŽP, ktorá je prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou rastu kultúry života a ekonomických aktivít obyvateľov. Dobudovanie kanalizačnej siete v obci. Vychádzajúc z prieskumov UPN VÚC Prešovského kraja a vlastných prieskumov má celý región Hornej Torusy aj samotná obec vhodné predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu, vidieckej turistiky, cykloturistiky, tenis, volejbal, basketbal, futbal a pod. Tiež zimné športy vybavenie bežeckými dráhami a v priaznivom zimnom období aj klziskom. Prostredie je tiež vhodné pre zimnú a letnú rekreáciu po dostavbe a rekonštrukcii siete cestovného ruchu.

7.1 Ochrana a racionálne využívanie vôd, zabezpečenie dostatku pitnej vody

Opatrenia:

- dobudovanie kanalizačnej siete,
- zlepšenie kvality povrchových tokov a podzemných vôd,
- v celej obci úprava nekrytej dažďovej kanalizácie, priepustov a zjednotenie typov príjazdových mostíkov k jednotlivým RD.

Predpokladané výnosy:

- zníženie miery zdravotného rizika obyvateľov,
- dosiahnutie dobrej kvality povrchových a podzemných vôd,
- predchádzanie povodniam.

7.2 Minimalizácia vzniku odpadov, ekologické nakladanie s odpadmi

Opatrenia:

- znižovanie produkcie odpadov,
- zvýšenie podielu separácie odpadov a zhodnocovania separovaných odpadov,
- organizované a ekologické odstraňovanie odpadov,
- propagácia metód moderného odpadového hospodárstva.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie produkcie odpadov,
- maximálne zhodnocovanie odpadov,
- znižovanie rizík nebezpečných odpadov.

7.3 Ochrana racionálne využívanie pôd

Opatrenia:

- zabezpečenie protieróznej ochrany pôd,
- prevencia kontaminácie a eliminácia kontaminovaných pôd,
- zvyšovanie prirodzenej úrodnosti pôd.

Predpokladané prínosy:

- znižovanie rizika pôd eróziou,
- predchádzanie kontaminácie,
- zvyšovanie úrodnosti .

7.4 Ochrana ovzdušia

Opatrenia:

- znižovanie objemu znečisťujúcich látok produkovaných do ovzdušia.

Predpokladané prínosy:

- zlepšenie imisnej situácie v ovzduší.

7.5 Enviromentálna osвета, výchová a vzdelávanie v súlade s potrebami a trendmi ochrany životného prostredia

Opatrenia:

- rozšírenie a skvalitnenie enviromentálnej výchovy a vzdelávanie v školskom systéme i mimo neho,
- podpora osvetu a záujmu širokej verejnosti v problematike ochrany a skvalitňovania životného prostredia,
- zjednodušenie prístupu obyvateľov ku komplexným informáciám o stave životného prostredia v obci.

Predpokladané prínosy:

- dosiahnutie efektívneho systému enviromentálnej výchovy a vzdelávania v školách ,
- zvýšenie informovanosti obyvateľov a ich zapojenie do ochrany životného prostredia.

8. VZDELÁVANIE A ŠKOLSTVO

Strategické ciele:

Dosiahnuť kompatibilitu vzdelania a kvalifikácie s požadovanou úrovňou EÚ. Cieľavedomé a kontinuálne prepojenie medzi dopytom na trhu práce v danej lokalite. Využitie zariadenia obecného úradu na rozvoj ľudských zdrojov a v spolupráci s úradom práce viesť rekvalifikačné školenia pre lepšie uplatnenie nezamestnaných na trhu práce.

8.1 Rozvoj vzdelávania

Opatrenia:

- zapojenie relevantných partnerov do procesu vzdelávania /ÚPSVaR, zamestnávateľa.../,
- podpora rozvoja vzdelávania cez rekvalifikačné kurzy.

Predpokladané prínosy:

- vytvorenie možnosti na zvyšovanie a rozširovanie kvalifikácie obyvateľov,
- mnohostranné vzdelanie obyvateľov v záujme zvýšenia kvality ich života.

8.2 Zvýšenie vzdelanostnej úrovne občanov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Opatrenia:

- vytváranie možnosti pre intenzifikáciu prípravy detí zo sociálne znevýhodneného prostredia predškolského veku na vstup do školských zariadení,
- vytvorenie legislatívnych podmienok pre celodenný pobyt žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia v kultúrno pozitívnom prostredí,
- presadenie rešpektu voči zákonom upravujúcim povinnosti rodičov v oblasti vzdelávania detí.

Predpokladané prínosy:

- zníženie sociálnej zaťaženia regiónu,
- zníženie podielu nevzdelaných a nekvalifikovaných obyvateľov.

9. VÝSTAVBA

Strategické ciele:

Hlavný dôraz by mal byť kladený na zaujímavé architektonické riešenie a celkový prínos novej výstavby pre nový charakter obce so snahou o turistické zameranie. Pri rešpektovaní katastrálneho územia a rešpektovaní vlastníckych vzťahov vzniká široká škála pozemkov rôznej veľkosti a orientácie k svetovým stranám. Na pozemkoch RD povoľovať podnikateľskú činnosť bez negatívnych vplyvov na životné prostredie. Pokračovať v budovaní obecných bytov.

Informatívna vymedzenie etapizácie výstavby

- doplnenie vnútornej štruktúry urbanizácie obce : IBV

- občianska vybavenosť v centre obce - rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
- rekonštrukcia ZŠ a MŠ,
- dobudovanie infraštruktúry /kanalizačnú sieť/,
- rozšírenie športového areálu a výstavba tenisového dvorca,
- výstavba obecných bytov
- vybudovanie IS k novej IBV.

Funkčné usporiadanie územia:

1. Územie obce rozvíjať v návaznosti na existujúcu funkčnú štruktúru a komunikačnú sieť.
2. Rozvoj obce usmerniť predovšetkým na súčasne zastavané územia.
3. Pri novej výstavbe sa prednostne zamerať na rekonštrukciu resp. prestavbu existujúceho stavebného fondu a zastavanie voľných prelúk.
4. Zintenzívniť využitie územia areálu na menšiu podnikateľskú činnosť.

Výstavbu RD realizovať v súlade so všeobecnými technickými podmienkami vyplývajúcimi s platnej legislatívy.

10. RÁMEC OPATRENÍ VLÁDY

Podpora regionálneho rozvoja a cestovného ruchu ako významného zdroja pracovných príležitostí je v Európskej únii považovaná za jeden zo základných prvkov politiky hospodárskej a sociálnej súdržnosti. Jej cieľom je trvalo odstraňovať príčiny hospodárskych a sociálnych rozdielov v rozvoji jednotlivých regiónov a napomáhať postupnému vyrovnávaniu rozdielov v ekonomickej sile regiónov a v životnej úrovni ich obyvateľov. Štrukturálna a regionálna politika by mala byť dlhodobou cieľovo zameraná na vytváranie predpokladov pre racionálne využívanie zdrojov a harmonické usporiadanie všetkých hospodárskych i sociálnych funkcií sídiel a regiónov, vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj, ako aj ekologickú rovnováhu územia a ochranu životného prostredia. Slovenská republika ako budúci len sa plne pripravuje na realizáciu politiky ekonomickej a sociálnej súdržnosti.

V Slovenskej republike verejná správa pôsobí a bude naďalej pôsobiť v tzv. oddelenom modeli (štátna správa a nezávislá územná a miestna samospráva). Vzťahy medzi orgánmi štátu, krajskou samosprávou, obcami a podnikateľskými a mimovládnyimi organizáciami sa budú riadiť na báze vzájomnej spolupráce (princíp partnerstva).

Vzhľadom na kultúrno-historický a prírodný potenciál celého územia Slovenska je podpora rozvoja cestovného ruchu oblasťou, ktorá si vyžaduje dlhodobú a sústavnú pozornosť tak zo strany ústrednej štátnej správy, samosprávy, záujmových zväzov a rozvojových združení ako aj podnikateľských subjektov.

Existujúci systém podpory rozvoja cestovného ruchu prechádza zásadnými transformačnými zmenami a konkrétne sa premieta v troch základných oblastiach:

- v oblasti legislatívy,
- v oblasti inštitucionálnej podpory,
- v oblasti podporných programov pre rozvoj podnikania i cestovného ruchu.

V zmysle zákonov súvisiacich s procesom decentralizácie a modernizácie verejnej správy prešla od 1. januára 2002 časť kompetencií z orgánov štátnej správy na samosprávnú úroveň. Týka sa to i kompetencií v oblasti regionálneho rozvoja a v rámci neho aj rozvoja cestovného ruchu.

10.1 Oblasť legislatívy

V tejto časti sú uvedené najdôležitejšie legislatívne normy, ktoré sa týkajú cestovného ruchu ako takého ako aj právne normy, ktoré majú za cieľ podporu podnikania a ekonomické oživenie regiónov.

S cieľom zabezpečenia koncepcnej činnosti v cestovnom ruchu Vláda SR prerokovala a schválila **Národný program rozvoja cestovného ruchu**, vrátane súboru opatrení. Následne tento dokument prerokovala aj národná rada SR. Z jej uznesenia číslo 1336 vyplynulo zriadenie Spoločnej komisie pre CR NR SR, ako aj požiadavka na predloženie návrhu na zriadenie Národného úradu pre cestovný ruch SR ako ústredného orgánu štátnej správy s účinnosťou od 1. januára 2002. Porada ekonomických ministrov však neodporučila tento úrad zriadiť kvôli nedostatku finančných zdrojov.

Národný program určil plnenie opatrení ako napr. prijatie zákona o združeních cestovného ruchu, ako aj o komplexnom systéme financovania odvetvia, novelizáciu vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR č. 125/1995 Z. z. o kategorizácii ubytovacích a stravovacích zariadení, vypracovanie a schválenie Regionalizácie cestovného ruchu ako základného rezortného marketingového dokumentu.

Z legislatívnych noriem, platných na území SR, sú dôležité v oblasti cestovného ruchu najmä tieto:

Zákon č. 281/2001 Z.z. zo 14.6.2001 o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje niektoré podmienky podnikania v cestovnom ruchu a vzťahuje sa na služby poskytované prevádzkovateľmi cestovných kancelárií a prevádzkovateľmi cestovných agentúr. Cieľom zákona je predovšetkým ochrana zákazníkov cestovných kancelárií. Zákon nadobudol účinnosť 1. októbra 2001.

Vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 419/2001 Z.z. zo dňa 17. septembra 2001, ktorou sa upravuje kategorizácia ubytovacích zariadení a klasifikačné znaky na ich zaradovanie do tried. Kategorizácia sa vzťahuje na podnikateľov, poskytujúcich ubytovanie na základe živnostenského oprávnenia. Vyhláška nadobudla účinnosť 1. novembra 2001.

Zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení noviel a doplnkov, posledná novela z. č. 279/2001 Z.z., na základe ktorej bola pohostinská činnosť a výroba pekárskeho a cukrárskeho výrobkov zaradená medzi remeselné živnosti, prevádzkovanie cestovnej kancelárie, cestovnej agentúry, výkon sprievodcu cestovného ruchu, masérské služby, poskytovanie ubytovacích služieb v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností medzi viazané živnosti a prevádzkovanie zmenárne medzi koncesované živnosti. Živnosť sprievodca cestovného ruchu a masérské služby môžu vykonávať iba osoby s osobitnou odbornou spôsobilosťou.

Zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení zákona NR SR č. 358/2000 Z.z., zákona NR SR č. 385/2000 Z.z., zákona č. 154/2001 Z.z., zákona č. 381/2001 Z.z. v znení §48 - Použitie podielu zaplatenej dane na osobitné účely, kde v odseku 3 sa hovorí o tom, že sumu zodpovedajúcu 1 % zaplatenej dane, ktorá nie je nižšia ako

20 Sk daňovník môže poskytnúť prijímateľovi, ktorým je - občianske združenie, nadácia, neinvestičný fond, nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby, účelové zariadenie cirkvi a náboženskej spoločnosti, organizácia s medzinárodným prvkom a Slovenský Červený kríž. V odseku 4 tohto paragrafu je ďalej rozvedené, že podiel zaplatenej dane možno poskytnúť prijímateľovi, ak predmetom jeho činnosti sú - rozvoj a ochrana duchovných hodnôt, ochrana ľudských práv, ochrana a tvorba životného prostredia, ochrana a podpora zdravia a vzdelávania, podpora športu detí, mládeže a občanov zdravotne postihnutých, poskytovanie sociálnej pomoci a zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt. Paragraf 34 tohto zákona - Položky odpočítateľné od základu dane v odseku 2 hovorí o tom, že od základu dane možno odpočítať daňovú stratu, ktorá vznikla najviac v troch zdaňovacích obdobiach bezprostredne predchádzajúcich obdobiu, v ktorom vykázal po tejto strate /úhrne strát/ kladný základ dane, a to rovnomerne počas piatich bezprostredne po sebe nasledujúcich zdaňovacích obdobiach za podmienky, že suma rovnajúca sa odpočítavanej daňovej strate bude preinvestovaná na obstaranie hmotného investičného majetku do skončenia tretieho zdaňovacieho obdobia, v ktorom je uplatňovaný odpočet pomernej časti straty. Paragraf 35 tohto zákona - Úľavy na dani a paragraf 35a hovoria o možnostiach využitia daňového úveru pre subjekty, podnikajúce na území SR s cieľom podpory prílevu zahraničných investícií na Slovensko.

Zákon o štátnej pomoci 231/99 Z.z., ktorý bol novelizovaný zákonom č. 434/2001 - umožňuje v okresoch podľa stanovených kritérií na výšku nezamestnanosti, poskytnúť štátnu pomoc malým podnikateľom pri obstarávaní hmotného (do výšky 50 % oprávnených nákladov) a nehmotného (25 % oprávnených nákladov) investičného majetku, pričom celková výška pomoci nesmie byť vyššia ako 3 mil. Sk.

Zákon č. 416/2001 Z.z. o prechode pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky na úseku cestovného ruchu ustanovil nasledovný prechod kompetencií:

Na úrovni obce (§2 písm.l zákona) prechádzajú pôsobnosti na úseku cestovného ruchu:

- vypracúvanie programov CR
- koordinovanie spolupráce právnických osôb vo veciach cestovného ruchu

Bližšie špecifikovanú pôsobnosť a činnosť obcí a miest v oblasti cestovného ruchu možno charakterizovať do budúcnosti nasledovne. Obec na všestranný rozvoj a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pre výkon samosprávy najmä:

a/ zriaďuje miestne združenia cestovného ruchu

b/ vyberá daň za lôžko za turistu a prenocovaný deň

c/ sústreďuje štatistické údaje za cestovný ruch v obci

d/ zabezpečuje výchovu miestneho obyvateľstva k cestovnému ruchu ako prvku predstavujúceho pozitívny vplyv na celkový vývoj obce

mestá a obce v zmysle **zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 453/2001 Z.z.** o obecnom zriadení, môžu spolupracovať na základe zmluvy uzavretej za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti, na základe zmluvy o zriadení združenia obcí, alebo zriadením, resp. založením právnickej osoby. Predmetom činnosti združenia obcí, ako právnickej osoby, môže byť okrem iného aj miestny cestovný ruch, pričom svojou činnosťou združenie obcí napomáha vytvárať podmienky na plnenie úloh obcí, ako aj úloh vyššieho územného celku.

Zákon č. 453/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č.

369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a menia a dopĺňajú sa niektoré zákony v tretej časti - Spolupráca obcí v § 20a až § 20f, ktorá rieši formy a zásady spolupráce obcí za účelom uskutočnenia konkrétnej úlohy alebo činnosti na základe zmluvy o zriadení združenia.

Podľa § 4 **Zákona č. 302/2001 Z. z.** o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) samosprávny kraj pri výkone samosprávy sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Pritom najmä (na úseku regionálneho rozvoja):

- a) zabezpečuje tvorbu a plnenie programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja,
- b) vykonáva plánovacie činnosti týkajúce sa územia samosprávneho kraja,
- c) účelne využíva miestne ľudské, prírodné a iné zdroje,
- d) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja,
- e) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje svoje rozpočtové a príspevkové organizácie a iné právnické osoby podľa osobitných predpisov,
- f) spolupracuje s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí,
- g) podieľa sa na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja,
- h) rozvíja spoluprácu s územnými celkami a s orgánmi iných štátov,
- i) vykonáva ďalšie pôsobnosti ustanovené osobitnými zákonmi.

Podľa § 5 **zákona č. 302/2001 Z. z.** o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) samosprávny kraj môže v rozsahu svojej pôsobnosti spolupracovať s územnými a správnymi celkami alebo s úradmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie.

Na základe § 16 **zákona č. 503/2001 Z. z.** o podpore regionálneho rozvoja samosprávny kraj na všeobecný rozvoj svojho územia a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy najmä:

- a) vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, prípadne jeho častí, podieľa sa na ich uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,
- b) vypracúva regionálny operačný program v spolupráci s ďalšími samosprávnymi krajinami, vytvárajúcimi štatistickú územnú jednotku na úrovni druhého stupňa, podieľa sa na jeho uskutočňovaní a pravidelne vyhodnocuje jeho plnenie,
- c) spolupracuje s ministerstvom a ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy na príprave národného plánu, na príprave sektorových operačných programov, spolupracuje s príslušným ústredným orgánom štátnej správy a s ostatnými sociálne ekonomickými partnermi, podieľa sa na pravidelnom vyhodnocovaní ich plnenia,
- d) zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj na území samosprávneho kraja,
- e) obstaráva a schvaľuje jednotlivé rozvojové projekty regionálneho charakteru, podieľa sa na ich uskutočňovaní a vyhodnocuje ich plnenie, vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť,
- f) vypracúva, schvaľuje a vyhodnocuje plnenie jednotlivých programov medzinárodnej spolupráce na regionálnej úrovni a podieľa sa na ich uskutočňovaní,
- g) pravidelne monitoruje a hodnotí rozvoj územia samosprávneho kraja a pravidelne

vypracúva správy o hospodárskom rozvoji a sociálnom rozvoji samosprávneho kraja,

h) zabezpečuje prostriedky v rozsahu svojej pôsobnosti na odstraňovanie nežiadúcich rozdielov na území samosprávneho kraja,

i) zabezpečuje vzájomnú spoluprácu s ďalšími samosprávnymi krajinami a rozvoj spolupráce s územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov vykonávajúcimi regionálne funkcie pri výkone samosprávy,

j) môže zriaďovať právnické osoby na podporu regionálneho rozvoja územia samosprávneho kraja, najmä agentúry pre regionálny rozvoj,

k) vedie evidenciu programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a obcí,

l) plní ďalšie úlohy ustanovené osobitnými zákonmi.

V nadväznosti na vyššie citované zákony a ich ustanovenia Prešovský samosprávny kraj vypracoval **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja**. Na jeho vypracovaní sa podieľali pracovníci oddelenia regionálneho rozvoja PSK, ktorí svoje návrhy modifikovali a upravili do konečnej verzie po konzultáciách s odbornou verejnosťou, zastúpenou predstaviteľmi regionálnych rozvojových agentúr, RPIC, SOPK, Živnostenskej komory a reprezentantov tretieho sektora.

Výsledkom dokumentu, ktorý momentálne podlieha schvaľovaciemu konaniu, je materiál, ktorý poskytuje rámec rozvojovým aktivitám v Prešovskom kraji v nasledujúcom období.

Tento program na zabezpečenie rozvojových zámerov definoval 6 globálnych cieľov, a to:

1. Znižovanie zaťaženia životného prostredia
2. Výrazné zvýšenie odvetvovej a priestorovej diverzifikácie priemyslu
3. Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti
4. Dobudovanie infraštruktúry
5. Významné posilnenie všetkých druhov spolupráce
6. Rozvoj vidieka a poľnohospodárstva

Tieto globálne ciele boli rozpracované na podrobné špecifické ciele, opatrenia a úlohy na zabezpečenie ich dosiahnutia.

Aj keď oblasť cestovného ruchu a jeho potenciálny rozvoj sa prakticky dotýka každého globálneho cieľa, najvýznamnejšej pozornosti sa mu dostalo v rámci globálneho cieľa 3, ktorý okrem iných definoval oblasť cestovného ruchu ako špecifický cieľ č. 3, cez ktorý by sa mali realizovať nasledovné opatrenia:

- podpora vstupu investícií v záujme stabilizácie a vytvárania pracovných miest
- podpora tvorby produktov cestovného ruchu, rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie úrovne poskytovaných služieb
- podpora rozvoja služieb so zameraním na malé a stredné podnikanie, zvýšenie uplatnenia informačných technológií
- podpora súkromných marketingových, odbytových a poradenských aktivít v oblasti cestovného ruchu
- podpora vytvárania pracovných miest

V súčasnom období kompetentní pracovníci pracujú v spolupráci s odborníkmi z oblasti regionálneho rozvoja na ROP Slovensko východ a jednotlivé sektorové operačné plány.

10.2 Oblasť podporných programov pre rozvoj podnikania

Po vstupe do EÚ

Vypracovanie Národného rozvojového plánu pre obdobie rokov 2004 - 2006 bol jedným z kľúčových krokov v príprave Slovenska na implementáciu štrukturálnych fondov v súvislosti s očakávaným prístupom SR do EÚ v roku 2002.

Kvôli prehľadu uvádzame základné informácie o štrukturálnych fondoch v zmysle úprav ich čerpania po prijatí Agendy 2000:

Po roku 2000 bol počet cieľov štrukturálnych fondov zredukovaný na tri ciele:

Cieľ 1. Zníženie zaostávania v rozvoji (týka sa najmä regiónov, kde úroveň HDP na obyvateľa nedosahuje 75 % priemeru HDP EÚ - teda aj všetkých regiónov Slovenska na úrovni NUTS II okrem Bratislavy)

Cieľ 2. Podpora rekvalifikácie na nové pracovné zaradenie, ktorá sa týka priemyselných zón, vidieckych oblastí, oblastí závislých na rybolove a krízových mestských štvrtí

Cieľ 3. Nová stratégia zlepšovania ľudských zdrojov nad rámec cieľa 1, úzko spojená s národnými plánmi zamestnanosti, takisto slúži ako referenčný rámec pre všetky aktivity v prospech rozvoja ľudských zdrojov.

Štrukturálne fondy sú nasledovné:

A/ Európsky fond regionálneho rozvoja, ktorý financuje (pre regióny spadajúce pod cieľ 1. a 2)

- investície do výroby (spojené s tvorbou/udržaním pracovných miest)
- investície do infraštruktúry
- rozvoj vnútorného potenciálu
- technická podpora

B/ Európsky fond sociálneho rozvoja, ktorý financuje rozvoj ľudských zdrojov a podporu zamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce, rovnosti možností v prístupe na trh práce, odborného vzdelávania a pod.

C/ Európsky poľnohospodársky garančný a vyrovnávací fond, ktorý je zameraný na podporu rozvoja vidieka a poľnohospodárstva, na prispôsobovanie sa poľnohospodárskych štruktúr

D/ Finančný nástroj na vyrovnávanie v rybolove

Okrem štrukturálnych fondov bude ako nástroj financovania slúžiť **Kohézny fond**, ktorý sa bude využívať na financovanie projektov životného prostredia a dopravnej infraštruktúry v krajinách s priemerom HDP na obyvateľa nižším ako 90 % priemeru EÚ.

Okrem fondov EÚ sú v súčasnosti k dispozícii na Slovensku aj ďalšie podporné programy v oblasti rozvoja cestovného ruchu a podpory podnikania, ktoré spravujú úrady práce, Ministerstvo hospodárstva a ďalšie inštitúcie.

Podporné programy úradov práce

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR prostredníctvom krajských a okresných úradov práce zabezpečuje politiku trhu práce v SR uplatňovaním vhodných nástrojov hospodárskej a sociálnej politiky.

Zdrojom financovania politiky trhu práce je Úrad práce sociálnych vecí a rodiny.

Finančné prostriedky v ňom sa rozdeľujú na pasívnu politiku trhu práce (podpora v nezamestnanosti) a na aktívnu politiku trhu práce, ktorá vychádza z koncepcie rozvoja každého regiónu.

Podnikatelia a záujemcovia o podnikanie, ktorí spĺňajú svojim podnikateľským zámerom regionálne potreby, môžu požiadať o nasledovnú finančnú podporu:

a) podpora vytvárania nových pracovných miest

Na vytvorenie nového pracovného miesta môže okresný úrad práce poskytnúť nenávratný príspevok, ak nové pracovné miesto vytvára:

- občan na prevádzkovanie alebo na vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti evidovanému nezamestnanému alebo občanovi, ktorí začne na základe dohody s OÚP prevádzkovať alebo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť a nie je zamestnancom, môže OÚP poskytnúť príspevok najviac vo výške 200 tis. Sk, ak bude prevádzkovať alebo vykonávať túto činnosť po dobu 2 rokov. Príspevok sa môže použiť na úhradu nákladov na obstaranie hnutelných alebo nehnuteľných vecí, potrebných na dohodnuté pracovné miesto alebo úhradu nájomného za prenajaté priestory alebo pozemky potrebné pre samozamestnanie, alebo na splácanie úrokov z pôžičiek,

b) podpora zamestnávania osobitných skupín občanov

- dlhodobo nezamestnaní,
- občan starší ako 50 rokov veku,
- občan po uplynutí obdobia poberania rodičovského príspevku,
- občan ohrozený stratou zamestnania v dôsledku znižovania úrovne zamestnanosti jeho zamestnávateľom,
- príspevok na zriadenie a prevádzku chránenej dielne a chráneného pracoviska.

10.3 Program podpory rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike

Cieľom Programu podpory rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike je formou poskytovania nenávratných finančných príspevkov prispieť k zvýšeniu kvality, rozsahu a k zlepšeniu štruktúry ponuky služieb cestovného ruchu v Slovenskej republike.

Program vyhlasuje Ministerstvo hospodárstva SR. Vykonávateľom Programu je Slovenská záručná a rozvojová banka.

Podpora z programu je určená pre malých a stredných podnikateľov, ktorí:

- podnikajú v odvetví cestovného ruchu v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka č.513/1991 Z. z. a v znení neskorších predpisov,
- sú prevádzkovateľmi podporovaného zariadenia a je predpoklad perspektívnosti ich činnosti v predmetnom zariadení,
- zamestnávajú v čase podania žiadosti menej ako 50 zamestnancov (malý podnikateľ) alebo menej ako 250 zamestnancov (stredný podnikateľ),
- sú ekonomicky nezávislí,

- neprekračujú limit stanovený príslušnými kritériami § 10 zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci.

Štátna pomoc má charakter dotácie poskytnutej formou nenávratného finančného príspevku po preukázaní oprávnených nákladov použitých v zmysle zamerania projektov stanoveného v Programe. Oprávnenými nákladmi sa pre účely Programu rozumie cena obstarania hmotného investičného majetku podľa definície v Zákone o účtovníctve č. 563/1991 Z. z.

Výška finančného príspevku môže byť najviac vo výške 25 % oprávnených nákladov. Štátna pomoc je určená pre podnikateľov, ktorí výstavbou nových alebo rekonštrukciou a modernizáciou starších objektov vytvoria na území Slovenskej republiky minimálne jednu z nasledovných aktivít:

- ubytovacie zariadenie alebo kemping zaradený do kategórie a triedy v zmysle platnej kategorizácie okrem ubytovania v súkromí; možné je akceptovať ubytovanie v súkromí nachádzajúce sa v objekte kultúrnej pamiatky zapísanej v Ústrednom zozname kultúrnych pamiatok,

- stravovacie zariadenie zaradené do kategórie a skupiny (v zmysle platnej kategorizácie), ktoré sa nachádza priamo v objekte ubytovacieho zariadenia, alebo samostatné zariadenie v mieste sústredeného pohybu turistov; zo štátnej pomoci je vylúčené odbytové stredisko kategórie bufet a projekty zamerané prevažne na zábavnú funkciu (varieté, nočný bar, kasíno, herňa a pod.),

- doplnkové služby pri ubytovaní alebo na mieste sústredeného pohybu turistov, ktorými sa skvalitní a zatraktívni ponuka služieb (športovo-rekreačné a kultúrno-spoločenské zariadenia, požičovne športových potrieb, úschovne batožín, bazény, sauny, posilovne, vodné tobogany, ihriská, detské kútiky a pod.),

- technické a technologické vybavenie prírodných a termálnych kúpalísk ako aj kúpalísk a plavární vo významných turistických lokalitách, parková úprava, parkoviská, verejné hygienické zariadenia v objektoch a areáloch cestovného ruchu,

- osobné horské dopravné zariadenie, systém mechanického zasnežovania lyžiarskych tratí, nákup mechanizmov na úpravu zjazdových a bežeckých lyžiarskych tratí, príp. doplnková vybavenosť lyžiarskeho strediska (ski servis, hygienické zariadenia a pod.).

O poskytnutí a výške finančného príspevku rozhoduje Komisia pre cestovný ruch zložená zo zástupcov MH SR, Ministerstva životného prostredia SR a SZRB.

10.4 Program štátnej pomoci na rozvoj okresov s vysokou mierou nezamestnanosti

Účelom programu je poskytnutie štátnej pomoci formou dotácie na hospodársky rozvoj podľa §4 ods.1 písm. a) a §6 ods.1 zákona 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci pre štrukturálne postihnuté a ekonomicky slabé okresy s vysokou mierou nezamestnanosti v súlade s Integrovaným plánom regionálneho a sociálneho rozvoja (uznesenie vlády SR č.923 zo dňa 27.10.1999) a napomáhať malým podnikateľom. Poskytovateľom štátnej pomoci je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len "poskytovateľ"). Príjemcom podpory sú malí podnikatelia - fyzické alebo právnické osoby - registrovaní na území vybraných štrukturálne postihnutých a v ekonomicky slabých okresoch s vysokou mierou nezamestnanosti, ktorí podnikajú v zmysle Obchodného zákonníka, pričom sa vychádza zo zákona o štátnej pomoci.

Podmienky poskytnutia štátnej pomoci

Štátna pomoc sa poskytuje vo forme dotácie na realizáciu projektu, ktorý zabezpečuje vytvorenie minimálne dvoch nových pracovných miest na dobu päť rokov na projekty realizované vo vybraných štrukturálne postihnutých a ekonomicky slabých okresoch s vysokou mierou nezamestnanosti.

Celková výška poskytnutej štátnej pomoci nesmie byť vyššia ako 3 mil. Sk a u jednotlivého podnikateľa súhrnne nesmie prekročiť v prepočte 100 000 EURO v priebehu troch po sebe nasledujúcich kalendárnych rokov.

Štátna pomoc sa môže poskytnúť do 50% oprávnených nákladov, ak v rámci týchto investícií podnikateľ obstaráva hmotný investičný majetok, a do 25% oprávnených nákladov na obstaranie nehmotného investičného majetku.

ZÁVER

V súčasnosti v Slovenskej republike prebieha zložitý proces transformácie ekonomiky a spoločnosti a vytvorenie potrebného inštitucionálneho rámca na implementáciu pravidiel EÚ. Pre tieto zámery bolo potrebné zmapovať problémy a východiská a vytýčiť socio-ekonomické a enviromentálne rozvojové ciele a priority SR. Nástrojom pre naplnenie týchto náročných úloh je Národný plán rozvoja SR. Z tohto plánu vychádzajú Krajské plány a Plány rozvoja obce ako základný rámec pre budúce projekty v oblasti znižovania disparít prezentované v EÚ.

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť obce, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja tak, aby sa obec v rámci Prešovského kraja a SR začlenených v štruktúrach EÚ stala plnohodnotnou.

Spracovatelia: - STIPE, s.r.o.
- starosta obce